397

פרייז 30 פעניג

במדבר

יידישער לאגער פערנוואלד (במדבר) ביי וואָלפראַטסהאַוזען

נומער 10 (12) • 2־טער יאָרגאַנג

צוויי וואָכן־צייטונג
פון די
באַפרייטע יידן אין פערנוואַלד

23 יולי 1946

דינסטיק, כד׳ תמוז תש״ו
פרשת פנחס

אויפגעריסן ענגלישע הויפּטקוואַרטיר אין ארץ ישראל

ירושלים. לויט אַ פּאָליצייליכער מעלדונג פון ירושלים, איז דעם 22 יולי 12־30 אזייגער בייטאָג פאָרגעקומען אין דער הויפּט קוואַרטיר פון דער ענגלישער רעגירונג אין ארץ ישראל א גרויסער אויפרייס.

אין צייט פון אויפרייס זיינען אין דער געביידע געווען כמעט אַלע מיטגלידער פון דער ארץ ישראלדיקער מיליטערישער און ציווילער ענגלישער פאַרוואַלטונג.

פון אויפרייס זיינען, לויט אַמטלעכע מעלדונגען אומגעקומען איבער 35 פערזאָן, 39 זיינען פאַרשווונדן און 58 פאַרוווּנדעט. צווישן די אומגעקומענע געפינט זיך דער גענעראַל פּאָסט־מייסטער פון ארץ ישראל, קענעדי.

אין ירושלים איז דערקלערט געוואָרן אַן אויסנאַם צושטאַנד און אויסגאַנג פאַרבאָט פאַר דער באַפעלקערונג. פאַרשיידענע גאסן זיינען ארומגעצאַמט מיט דראָט. אין שטאָט זיינען אָנגעקומען טאַנקעס און מיליטער צו זיכערן די אָרדענונג.

פון אויפרייס, איז באשעדיגט געווארן אַ פליגל פון „מלך דוד“ האָטעל אין וועלכן עס געפינט זיך דער סעקרעטאַריאַט פון דער ארץ ישראל רעגירונג. מיליטער און פּאָליציי פירן די אויספאָרשונג.

* * *

לאָנדאָן. גלייך ווי די מעלדונג פון אויפרייס איז אָנגעקומען אין לאָנדאָן, האָט זיך די בריטישע רעגירונג צוזאַמענגעקומען אויף אַן אויסעראָרדנטליכער זיצונג, כדי צו באַראַטן זיך וועגן דער לאַגע אין ארץ ישראל.

אין דער זיצונג, אויף וועלכער פרעמיער־מיניסטער עטלי האָט אָפּגעגעבן אַ באַריכט וועגן די געשעענישן אין ארץ ישראל האָבן אויסער די קאַבינעט מיטגלידער אויך אָנטייל גענומען פעלדמאַרשאַל מאָנטגאָמערי, דער שעף פון ים פלאָט און דער שעף פון דער „ראָיאַל איר פאָרס“ (לופט פלאָט).

אונדזער ענטפער

נאָך סינאָנימען צו אוישוויץ, בוכענוואַלד און דאַכאו נאָך סינאָנימען צו באַרבאַריזם נידערטרעכטיקייט און פאַרלוימדונג. קיעלץ און יגור. ביידע אין פאַרשידענע וועלט־טיילן, ביידע פון פאַרשידענע סבות אַנטשטאַנענע באַגריפן, אָבער ביידע סימבאָלן פון אונדזער צייט. ביידע באַווייזן ווי ניט דערוואַקסן ס׳איז די וועלט צו פרידן, כאָטש מיר שטייען אויף דער שוועל פון פרידנס־קאָנפערענץ.

אין אַ תקופה פון ברעכן צוזאָגן און דעקלאַראַציעס דורך לענדער, וואָס האָבן אין נאָמען פון דעקלאַראַציע־טרייַהייט געקעמפט, קאָן קיין פרידן ניט קומען. אין צייטן ווען אימפעריאַליזם שטייט העכער ווי געזעץ, אידעאַלן, אייגענער סאָציאַליזם, זיינען פרידנס־קאָנפערענצן קינסטלעך, ווי קינסטלעך ס׳איז אַ שמייכל אויף אַ לויה.

באַדינגונגען פאַר פרידנס אָפּמאַך מיט איטאַליע

וואַשינגטאָן. נאָך א טעלעפאָנישער באַראַטונג צווישן די 4 אויסערן מיניסטאָרן איז פאַרעפנטלעכט געוואָרן דער פרידנס אפּמאַך מיט איטאַליע, לויטן אָפּמאַך וועט די איטאַליענישע אַרמיי באַשטיין פון 250 טויזנט מאַן. די לופט און ים כחות צו 25 טויזנט מאַן. אויסער

דער מיליטערישער פלאָט וועט באַשטיין פון 2 שלאַכט שיפן 4 קרייצער, 4 צערשטערער און 16 טאָרפּעדע שיפן.

נאָך דעם ווי דער פרידנס אפּמאַך וועט ראַטיפיצירט ווערן דורך איטאַליע וועלן אים אויך אונטערשרייבן די אויסערן מיניסטאָרן פון

וועמען ענגלאַנד שיצט

לאָנדאָן. די סאָלדאַטן און אָפיצערן פון אַנדערסעס אַרמיי וועלכע געפינען זיך אין שאָטלאַנד, האָבן אין דער שטאָט איראָנין אָפּגעהאַלטן אַ טרויער פייערונג צום אָנדענק פון די 9 צום טויט פאַרמשפּטע פּאָגראָמשציקעס, וועלכע האָבן זיך באַטייליקט אין פּאָגראָם אין קיעלץ.

די סאָלדאַטן האָבן דערקלערט, אַז די פייערונג קומט פאַר צוליב דעם, ווייל ניין פּאָלאַקן זיינען פון דעם „יידיש־קאָמוניסטישן רעזשים אין פּוילן“ פאַראורטיילט געוואָרן צום טויט.

אין אַ תקופה פון ברעכן צוזאָגן און דעקלאַראַציעס דורך לענדער, וואָס האָבן אין נאָמען פון דעקלאַראַציע=פרייהייט געקעמפט, קאָן קיין פרידן ניט קומען. אין צייטן ווען אימפעריאַליזם שטייט העכער ווי געזעץ, אידעאַלן, אייגענער סאָציאַליזם, זיינען פרידנס=קאָנפערענצן קינסטלעך, ווי קינסטלעך ס'איז אַ שמייכל אויף אַ לויה.

אין טעג ווען מופטים, וואָס האָבן געבענטשט ס"ס דיוויזיעס צום מענטשן=פאַרניכטונג און איינגהענטיק צוגעמאַכט די קליאַמקעס אין די אוישוויצער גאַז=קאַמערן וווינען אין פּאַלאַצן, קאָן פרידן ניט בליען אין דער וועלט.

מיר זיינען אַוועק פון קריג און צום פרידן ניט געקומען. מיר געפינען זיך אין וועג אין פולן זין פון וואָרט, פיזיש און גייסטיק. קיעלץ און ינור האָט אונדז אויפגעטרייסלט, אָבער ניט פאַרצווייפלט.

מיר זעען אין ינור די שוואַכקייט פון דער ענגלישער אימפעריע, ווי מיר זעען אין קיעלץ די נידערטרעכטיקייט פון דעם פוילישן פאָלק. מיר שעלטן די ערשטע, מיר שעלטן די צווייטע.

נידעריק איז געפאַלן אַן אימפעריע, וואָס מוז שיקן דיוויזיעס צום קאַמף קעגן שולקינדער. אַ פאָלק וואָס בענטשט יתומים=מערדער פון קיעלץ, דערוואַרט ניט קיין גרויסע צוקונפט. מיר האָבן אין זיך גענוג כח איבערצוהאַלטן און אויסדויערן די ערשטע עינוים און אויך די צווייטע.

מיר ענטפערן ענגלאַנד מיט דעם גלויבן אין אונדזער האַרטנעקיקייט, אַז מיר קומען און גייען, אַז טראָץ אַלעם בלייבן מיר געאייניקט אין אונדזער ווילן צו קומען אין אונדזער היים. אויף ינור וועלן מיר ענטפערן מיט נייע ישובים. מיר וועלן ניט מיד ווערן. אונדזער פאָלק איז באַהערשט מיט אידעאַלן פון מענטשן=ליבע און פעלקער=פרידן, נאָר ינור לערנט אונדז אויס האַסן און אונדזער האַס איז אַ מזרחדיקער. מיר האָבן באַוויזן, אַז מיט אונדזער שווייס קאָנען מיר פון זומפּן מאַכן בליענדע גערטנער. מיר וועלן אויך באַווייזן, אויב עס וועט נויטיק זיין, אַז פון בליענדע גערטנער קאָנען מיר מאַכן ווולקאַנען, וואָס וועלן שטערן די טריט פון ענגלישע אָקופּאַנטן.

אויף קיעלץ ענטפערן מיר מיט אַ אייביקער קללה.

יידן פון רוצחישע פוילישע ערד, פאַרלאָזט די ערד פון פּיין און קומט צו אונדז אינעם נייעם גלות אויפן וועג קיין ציון. מיר שווערן, אַז טיילן וועלן מיר מיט אייך דעם ביסן און אָפּטרעטן וועלן מיר דאָס בעט. און אין לאַנד אַריין וועלן מיר קומען. פאַרלאָזט די ערד פון קברים און לאָזט איר איבער אַן אייביקע קללה, אַז פאַרטריקנט זאָל ווערן איר ערד און הימלען זאָלן קיין וואַסער ניט געבן. נעמט מיט די האַס פאַרן גלות און ליבע צו ציון.

מיר וועלן אין וועג ניט פאַרצווייפלען.

באַדינגונגען פאַר פרידנס אָפּמאַך מיט איטאַליע

וואַשינגטאָן. נאָך אַ טעלעפאָנישער באַראַטונג צווישן די 4 אויסערן מיניסטאָרן איז פאַרעפנטלעכט געוואָרן דער פרידנס אָפּמאַך מיט איטאַליע, לויטן אָפּמאַך וועט די איטאַליענישע אַרמיי באַשטיין פון 250 טויזנט מאַן. די לופט און ים כחות צו 25 טויזנט מאַן. אויסער דעם וועט איטאַליע האָבן 200 טאַנקעס פון אַלע גרויסן.

דער מיליטערישער פלאָט וועט באַשטיין פון 2 שלאַכט שיפן 4 קרייצער, 4 צערשטערער און 16 טאָרפּעדע שיפן.

נאָך דעם ווי דער פרידנס אָפּמאַך וועט ראַטיפיצירט ווערן דורך איטאַליע וועלן אים אויך אונטערשרייבן די אויסערן מיניסטאָרן פון סאָוויעט רוסלאַנד, פראַנקרייך, ענגלאַנד און אַמעריקע.

—o—

נייער יוגאָסלאַווישער טריעסט פּלאַן

בעלגראַד. יוגאָסלאַוויע האָט איבערגעגעבן דער ספּעציעלער קאָמיסיע פאַר דער טריעסט פראַגע אַ נייעם פּלאַן, לויט וועלכן מען זאָל לייזן די טריעסט פראַגע. לויטן דעם יוגאָסלאַווישן פאָרשלאָג, זאָל טריעסט דערקלערט ווערן אַלס אַ פריי־שטאָט, און זיין אין אַ רעאַל־אוניאָן מיט יוגאָסלאַוויע. די אוניאָן זאָל באַשטיין אין דעם, וואָס אין טריעסט זאָל זיין אַ יוגאָסלאַווישער גובערנאַטאָר, וועלכער זאָל האָבן אַ וועטאָ רעכט.

ווענען ענגלאַנד שיצט

לאָנדאָן. די סאָלדאַטן און אָפיצערן פון אַנדערסעס אַרמיי וועלכע געפינען זיך אין שאָטלאַנד, האָבן אין דער שטאָט איראָנין אָפּגעהאַלטן אַ טרויער פייערונג צום אָנדענק פון די 9 צום טויט פאַרמשפּטע פּאָגראָמשציקעס, וועלכע האָבן זיך באַטייליקט אין פּאָגראָם אין קיעלץ.

די סאָלדאַטן האָבן דערקלערט, אַז די פייערונג קומט פאָר צוליב דעם, ווייל ניין פּאָלאַקן זיינען פון דעם „יידיש־קאָמוניסטישן רעזשים אין פוילן" פאַראורטיילט געוואָרן צום טויט.

—o—

פּויפּסטליכער „יושר"

וואַטיקאַן. דער ראַדיאָ פון וואַטיקאַן האָט באַשטעטיקט די ידיעה, אַז דער פּויפּסט האָט זיך געווענדעט מיט אַ בקשה צו דער פוילישער רעגירונג, צו באַגנדיקן דעם צום טויט פאַרמישפּטן גאַוליַיטער פון וואַרטעלאַנד גרייזער.

ווי באַקאַנט איז דער טויט אורטייל איבער גרייזערן שוין אויסגעפירט געוואָרן.

דער פּויפּסט האָט זיין בקשה מאָטיווירט דער מיט, וואָס טראָץ דעם וואָס גרייזער איז געווען גאַוליַיטער און במילא אַ קעגנער פון דער קאַטוילישער קירך, האָט ער פאַר אים אינטערוועניִרט צוליב קריסטליכער מענטשן ליבע, וועלכע הייסט מוחל זיין אויף אַלע פאַרברעכנס, אויב מען האָט אויף זיי חרטה.

—o—

ווענדונג פון דער הסתדרות צו דער לייבאָר פּאַרטיי

ירושלים. דער ועד הפועל פון דער „הסתדרות" האָט אַוועקגעשיקט אַ טעלעגראַם צו דער ענגלישער לייבאָר פּאַרטיי, אין וועלכער עס ווערט געבעטן צו אינטערוועניִרן שנעלער צו באַפרייען די אינטערנירטע אין די לאַגערן פון לאַטרון און ראַפאַ.

—o—

דער הויך קאָמיסאַר אין לאָנדאָן

לאָנדאָן. דער הויך קאָמיסאַר פון ארץ ישראל גען. קונינגהאַם איז דעם 20־טן יולי געקומען קיין לאָנדאָן, ווו ער וועט זיך באַראַטן מיט דער רעגירונג, וועגן דער לאַגע אין ארץ ישראל.

—o—

זיצונג פון זיכערייטס ראַט

ניו־יאָרק. דער וועלט זיכערהייטס ראַט קומט זיך צונויף קומענדיקן מיטוואָך אויף אַ זיצונג, אויף וועלכער עס וועט באַהאַנדלט ווערן דער פראַנצויזיש סיאַמעזישער קאָנפליקט.

בירגער קריג אין כינע

נאַנקינג. אין כינע איז ווידער אויסגעבראָכן אַ בירגער קריג.

פון דער הויפּטקוואַרטיר פון גען. טשאַן־קיי־שעק ווערט געמעלדעט, אַז קאָמוניסטישע טרופּן גרייפן אָן אין דער ריכטונג פון שאַנכיי.

דער פוילישער פרצוף

אינזש. ה. גליזער

אין משך פון איר טויזנט־יעריקער געשיכטע האט זיך פוילן מיט ספעציעל וויכטיקעס נישט בארימט געמאכט אין דער וועלט.

אויב די רוסן, למשל, זיינען בארימט געווארן דורך אזעלכע וועלט־גאונים ווי דאסטאיעווסקי, טאלסטאי און אנדערע, די ענגלענדער דורך פעאיקע מלוכה־מענער, די פראנצויזן דורך ליבעראלע לאזונגען פון פרייהייט, גלייכהייט און ברידערליכקייט, האבן די פאליאקן גארנישט צו פארצייכענען צום וווּיל פון דער מענטשהייט.

און אויב כלפי־פנים, האט זיך פוילן יא אויסגעצייכנט מיט א געוויסן שאפן, האט זי עס געהאט צו פארדאנקען דעם אומרואיקן שעפערישן גייסט פון די יידן אין פוילן, וועלכע זיינען געוועזן דארט אזוי אלט, ווי אלט ס'איז געווען די גאנצע פוילישע געשיכטע.

דאס האבן די יידן דערהויבן פוילן צו דעם, וואס זי איז געוועזן פארן קריג. די פוילישע פרעסע, ליטעראטור, קונסט, טעאטער, קריטיק און אנדערע געביטן פון פוילישער קולטור זיינען געוועזן אויב נישט אינגאנצן געשאפן דורך יידן איז לכל הפחות מיט א איבערוויגנדער מערהייט פון באטייליקטן יידישן און שאפן.

די גרעסטע פוילישע ליטעראַרישע וואכנבלאט מיט א וועלט־נאמען „וויאַדאָמאָסצי ליטעראַצקע" (ליטעראַרישע ידיעות) איז ארויסגעגעבן און געשריבן געווארן גרעסטנטייל דורך יידן. (סלאנימסקי, בעלמאנט א. א. וו.). דער גרעסטער מאָדערנער פוילישער ליריקער יוליאן טוּווים איז א ייד. איינער פון די גרעסטע לינגוויסטן אין דער וועלט זאמענהאָף איז א פוילישער ייד.

די גרעסטע פוילישע דאקטוירים, אינזשינערן, וויסנשאפטס־לייט זיינען געוועזן אדער אפגעשטאמט פון יידן.

א טרויעריק בילד, וואלט מיט זיך פארגעשטעלט דאס גאנצע פוילישע לעבן אויף אלע געביטן אָן יידישן שעפערישן גייסט.

דערפאר אבער האט פוילן זיך אויסגעצייכנט און קונה־שם געוועזן אין דער וועלט מיט... האס, פאגראמען, מארדן אויף יידן, אויף אזוי ווייט אז פוילן איז געווארן א סינאנים פון יידן־האס, א לאנד פון טראדיציאנעלע יידן ־ מארדן. און אויב פוילן איז נישט געוועזן ביכלות זיך אויסטייכן מיט עפעס וויכטיקעס אין אנדערע געביטן, האט זי זיך אבער אין געביט פון פאגראמען ווירקליך אויסגעטיילט אלס ערשטע אין דער וועלט אוןאיז עס פארבליבן ביזן היינטיקן טאג. און דאס איז טאקע אייגנארטיק פארן פוילישן גייסט, דאס איז כאראקטעריסטיש פאר דער פוילישער נשמה.

אויב פאר דער ענגלישער נשמה איז כאראקטעריסטיש איינגעהאלטענע ערנסטע טראדיציע, פאר דער פראנצויזישער רעוואלוציאנערישקייט, פאר די רוסן — ברייטהארציקע פשטות, איז פאר די פאליאקן כאַ־[illegible]לן העכער פון אלע סלאווישע פעלקער — דאס זיינען אייגנשאפטן פון פוילישן פוסטן און נארישן בעל־גאוה, וואס ברייגענדיק שאדן זיך אליין, מאכט זיך אייגצייטיק לעכער־לעך אין די אויגן פון די איבעריקע פעלקער.

ווען דער דאזיקער נארישער בעל־גאוהדיקער פאליאק איז נאך אנגעשטעקט געווארן מיט די בלוטיקע „טעאריעס" און מארד־העצעס פון היטלערס „הערן־פאלק", האבן זיי צוזאמען דערפירט צו דער שוידערליכסטער טראגעדיע אין דער וועלט געשיכטע: א פולשטענדיקע שחיטה פון גאנצן פוילישן יידנטום.

פאר די 150 יאר פוילנס פארלירן די אומאפהיינגיקייט, פון פארשקלאפונג האבן די פאליאקן גארנישט געלערנט און זייערע 23 יאר אומאפהענגיקייט איז געווען א גרויסע קייט פון אנטיסעמיטיזם און פאגראמען. צוערשט האבן דעם אנטיסעמיטיזם געפלעגט די סטודענטשאפט אין די הויכשולן, מיט געטא־בענק און זשילעטקעס, נאכער איז עס אריבער צו דער רעגירונג, וואס האט זיך רעקרוטירט פון דער דאזיקער „אינטעליגענץ" און האט אנגעהויבן א וויסטן מבול פון דיסקרימינאציעס אויף יידן, אויף אלע מעגלעכע געביטן, פון די אפיציעלע הויכע ספערן איז דער אנטיסעמיטיזם אריבער צו די אונטערשטע שיכטן, צום פשוטן המון, וועלכער האט אים פארשטאנען אויף זיין אויפן, צוערשט מיט שטעקנס און „פיקעטן" און נאכער מיט פאגראמען און מארדן, — אזא איז שוין דער כאראקטער פון פוילן, אזא איז דער גייסט פון פאליאקן.

אפילו דאן, ווען דער היטלעריסטישער שטיוול האט געטראטן די פוילישע קולטור, ווען די דייטשן האבן געברענט און חרוב געמאכט פוילישע שטעט און דערפער און גאנץ פוילן האט געהאלטן ביים פארניכטעט ווערן, האבן די פאליאקן זיך נישט פאראייניקט מיט די יידן אין קאמף קעגן געמיינזאמען דייטשן [illegible]

און היטלער האט געוווּסט, אז פארגאזן יידן קען מען נישט אין פראנקרייך צו ערגעץ אנדערש־ווּ, נאר טאקע אין פוילן, ווייל אויף פאליאקן קען מען זיך אין דער הינזיכט פארלאזן.

די דאזיקע זעקס יאר, ווען פוילן איז געלעגן א צוטראטענע אונטערן היטלעריסטישן שטיוול, האבן די טעמפע מחות פון די נארישע בעל־גאוהדיקע פאליאקן אויך גארנישט אויסגעלערנט, און זיי זעצן אויך איצט פאר די פינסטערע, וויסטע פאגראם־יאגד אויף די רעשטלעך ניצול־געווארענע יידן.

טאג איין, טאג אויס ווערן געמארדעט יידן. עס גייט נישט אריבער קיין טאג אן א מארד אויף יידן. עס פירט זיך שוין לויט אן אויסגעארבעטן נוסח: פאליאקן פאגראמירן, די רעגירונג פראטעסטירט אמשארפסטן און פאליאקן... פראגראמירן ווייטער.

דער לעצטער קיעלצער פאגראם, ווּ עס זיינען געוועזן העכער 100 טויטע און פארווּנדעטע יידן, שטייגט איבער אלע פארשטעלונגען. די דאזיגע ארגאניזירטע שחיטה באווייזט די געפאלנקייט פון די פוילישע מנוולים, די צעפרעסנקייט פון דער פוילישער געזעלשאפט, די ווילדע חיה פון דער פוילישער נשמה.

זיי ווילן מיט מארדן ארויסטרייבן די געציילטע יידן און אוועקרויבן דאס ביסל יידיש פארמעגן, וואס איז נאך פארבליבן נאכן גרויסן חורבן. אבער די דאזיקע רויב און גזלה וועט זיי נישט איינגיין גלאטיק, און זיי וועלן אליין סוף כל סוף בארויבט און באגאזלט ווערן פונקט אויף דעם זעלבן אויפן ווי מיר זיינען דורך זיי בארויבט און באגאזלט געווארן.

יידן האבן נישט בדעה און וועלן נישט פארבלייבן אין דאזיקן רויב און מארד־לאנד פוילן. אין דער יידישער געשיכטע וועט פוילן פארבלייבן א בלוטיקער בית־הקברות פון אונדזערע מיליאנען קדושים, ווּ מיר וועלן נאר קומען אמאל כדי צו באוויינען זיי, אפגעבן כבוד זייער

א געפיל פון פאראכטונג און עקל, מיט קללות אויף די ליפן פאר פוילן, פאר פאליאקן, פארן פוילישן נאמען.

יידן פארלאזן פוילן מיט דער טיפסטער איבערצייגונג, אז די יידן־פארפאלגונגען און פאגראמען אין משך פון די 23 יאר פון פוילנס אומאפהענגיקייט, נאך גאנצע 150 יאר פארשקלאפונג און די איצטיקע טאג טעגלעכע מארדן און שחיטות אויף יידן נאך אזא שוידערלעכן חורבן זיינען עדות, אז פוילן האט דעם עקזאמען אלס אומאפהענגיקע מלוכה נישט אויסגעהאלטן, און איז נאך איצט אוודאי נישט ראוי צו פירן זעלבשטענדיק א מלוכה, ווארום א מלוכה געבויט אויף רויב און מארד קאן נישט און טאר נישט עקזיסטירן און מוז אונטערגיין.

קורצע

● וואשינגטאָן. דער אַמעריקאַנישער אויסערן מיניסטער האָט איבערגעגעבן אַ פּראָטעסט דער סאָוויעטישער רעגירונג צוליב די רוסישער פאָדערונגען פון אונגאַרן. ווי באַקאַנט האָט די בריטישע רעגירונג שוין איבערגעגעבן דער סאָוויעט רעגירונג אַן ענליכן פּראָטעסט.

● טאָקיאָ. דער אַליאירטער קאָנטראָל ראַט אין יאַפּאַן האָט אויפגעפאָדערט די יאַפּאַנישע רעגירונג אָבצוגעבן אַלע ווערט זאַכן, וועלכע זענען אין צייט פון קריג פאַרשלעפּט געוואָרן קיין יאַפּאַן.

● ווערסאַל. דאָס אויבערשטע געריכט אין ווערסאַל האָט פאַראורטיילט דעם געוועזענעם קאָמענדאַנט פון מאַדאַגאַסקאַר און דער צייט פון דער ווישי רעגירונג צו 5 יאָר תפיסה.

● בודאַפּעשט. לויט אַ רעגירונגס מעלדונג וועלן אויפגעלייזט ווערן 277 יוגנט אָרגאַניזאַציעס, גרעסטן טייל קאַטאָלישע.

● מאָנטרעאַל. פאַר זיין אָבפאָרן קיין פאַריז צו דער פרידנס קאָנפערענץ, האָט דער קאַנאַדישער פרעמיער מיניסטער דערקלערט, אַז ער איז איבערצייגט אין דעם דערפאָלג פון דער פרידנס קאָנפערענץ.

נייעס

● פאַריז. די נאַציאָנאַל פאַרזאַמלונג אין פאַריז האָט אָבגעוואָרפן דעם פאָרשלאַג פון די קאָמוניסטן, נישט צו לאָזן דעם גענו. פרעמיער דאַלאַדיער צו גיין צו די וואַלן, מיט 311 קעגן 32 שטימען.

● לאָנדאָן. דער קאָנגרעס פון די פראָפאַריינען אין ענגלאַנד האָט פאַרעפענטליכט אַ מאַניפעסט, אין וועלכן עס ווערט געפאָדערט פון דער ענגלישער רעגירונג איבערצורייסן די דיפּלאָמאַטישע באַציאונגען מיט פראַנקאָ שפּאַניע.

● סאָפיאַ. דעם 8 סעפטעמבער וועט אין בולגאַריע פאָרקומען אַ פּלעביסציט, אין וועלכן די באַפעלקערונג וועט זיך אַרויסזאָגן פאַר דער מעלוכה פאָרם פון בולגאַריע.

● וואַשינגטאָן. אויסערן מיניסטער בירנעס וועט זיין דער פאָרזיצענדער פון דער אַמעריקאַנישער דעלעגאַציע צו דער פרידנס קאָנפערענץ אין פאַריז. די דעלעגאַציע וועט באַשטיין פון 5 פערזאָן.

● לאָנדאָן. די סאָוויעטישע רעגירונג האָט אָבגעוואָרפן די געמיינזאַמע פאָדערונג פון ענגלאַנד, פראַנקרייך און אַמעריקע וועגן פאַרקלענערן די רוסישע רעפּאַראַציע פאָדערונגען פון עסטרייך.

אין ווערסאַל האָט פאַראורטיילט דעם געוועזענעם קאָמענדאַנט פון מאַדאַגאַסקאַר און דער צייט פון דער ווישי רעגירונג צו 5 יאָר תפיסה.

● בודאַפעשט. לויט אַ רעגירונגס מעלדונג וועלן אויפגעלייזט ווערן 277 יוגנט אָרגאַניזאַציעס, גרעסטן טייל קאַטאָלישע.

● מאָנטרעאַל. פאַר זיין אָפּפאָרן קיין פאַריז צו דער פרידנס קאָנפערענץ, האָט דער קאַנאַדישער פרעמיער מיניסטער דערקלערט, אַז ער איז איבערצייגט אין דעם דערפאָלג פון דער פרידנס קאָנ־פערענץ.

● ניו־יאָרק. דער גענעראַל סעקרע־טאַר פון דער אונאָ, טריגווע לי איז אַרויסגעפאָרן קיין מאָסקווע אויף אַן איינלאַדונג פון דער סאָוויעטישער רע־גירונג. נאָכן באַזוכן רוסלאַנד, וועט טריגווע לי באַזוכן אַנדערע אייראָפּעאישע לענדער.

● אַריקאַ. לויט מעלדונגען פון רייי־זענדער איז אין לאַ־פּאַס באָליוויע אויס־געבראָכן אַ רעוואָלוציע.

אבער אין געביט פון פאגראמען ווירקליך אויסגעטיילט אלס ערשטע אין דער וועלט אוןאיז עס פארבלי־בן ביזן היינטיקן טאג. און דאס איז טאקע אייגנארטיק פארן פוילישן גייסט, דאס איז כאראקטעריסטיש פאר דער פוילישער נשמה.

אויב פאר דער ענגלישער נשמה איז כאראקטעריסטיש איינגעהאלטע־נע ערנסטע טראדיציע, פאר דער פראנצויזישער רעוואלוציאנערישקייט, פאר די רוסן — ברייטהארציקע פשטות, איז פאר די פאליאקן כא־ראקטעריסטיש פוסטע, נארישע גאוה.

דאס „ליבערום וועטא“ אין דער פוילישער געשיכטע, דאס אנרופן זיך „וויעלקיע מאָצאַרסטוואָ פּאָלסקיע“ (די ריזיקע גרויסמאכט פוילן), דאס טרוימען פון א פוילן „אָד מאָזשאַ דאָ מאָזשאַ“ (פון ים צו ים, באל־טישן און שווארצן) דאס אנרופן ווארשע „וויעלקאַ וואַרשאַוואַ“ (גרוי־סע ווארשע), די טענדענצן אין דער ליטעראטור און געשיכטע, זיך שטע־

נען אויף זיין אויפן, צוערשט מיט שטעקנס און „פיקעטן“ און נאכער מיט פאגראמען און מארדן, — אזא איז שוין דער כאראקטער פון פוילן, אזא איז דער גייסט פון פאליאקן.

אפילו דאן, ווען דער היטלערים־טישער שמיוול האט געטראטן די פוילישע קולטור, ווען די דייטשן האבן געברענט און חרוב געמאכט פוילישע שטעט און דערפער און גאנץ פוילן האט געהאלטן ביים פארניכטעט ווערן, האבן די פאליא־קן זיך ניט פאראייניקט מיט די יידן אין קאמף קעגן געמיינזאמען דייטשן שונא, נאר פארקערט, זיך מיט אים פארבונדן קעגן די יידן. און אויב די דריי און האלב מיליאן יידן פון פוילן זיינען כמעט פולשטענדיק פארניכטעט געווארן, איז עס אין דער ערשטער רייי דער אויפטו פון די „גוטע“ שכנים פון הונדערטער יארן, די פאליאקן, וואס האבן מיט־געהאלפן אין אלע אומשטענדן און באדינגונגען אויסכאפן און אויסמאר־דן די יידן.

גזלה וועט זיי ניט איינגיין גלאטיק, און זיי וועלן אליין סוף כל סוף בארויבט און באגאזלט ווערן פונקט אויף דעם זעלבן אויפן ווי מיר זייי־נען דורך זיי בארויבט און באגאזלט געווארן.

יידן האבן ניט בדעה און וועלן ניט פארבלייבן אין דאזיקן רויב און מארד־לאנד פוילן. אין דער יידישער געשיכטע וועט פוילן פארבלייבן א בלוטיקער בית־הקברות פון אונ־דזערע מיליאנען קדושים, ווו מיר וועלן נאר קומען אמאל כדי צו באוויינען זיי, אפגעבן כבוד זייער אנדענק.

יידן פארלאזן פוילן און לאזן זי איבער פאר די פאליאקן, אז נאך אונדז זאלן זיי זיך מארדן מעגנזיי־טיק, ווייל אזוי איז שוין די טבע פון הענט איינגעטונקטע אין בלוט.

יידן פארלאזן פוילן ניט מיט א געפיל פון דאנקבארקייט פאר א מלוכה אין וועלכער מען האט אפ־גע/עבט הונדערטער יארן, נאר מיט

אין בולגאַריע פאָרקומען אַ פּלעביסציט, אין וועלכן די באַפעלקערונג וועט זיך אַרויסזאָגן פאַר דער מעלוכה פאָרם פון בולגאַריע.

● וואַשינגטאָן. אויסערן מיניסטער בירנעס וועט זיין דער פּאָרזיצענדער פון דער אַמעריקאַנישער דעלעגאַציע צו דער פרידנס קאָנפערענץ אין פּאַריז. די דע־לעגאַציע וועט באַשטיין פון 5 פּערזאָן.

● לאָנדאָן. די סאָוויעטישע רעגירונג האָט אָבגעוואָרפן די געמיינזאַמע פאָ־דערונג פון ענגלאַנד, פראַנקרייך און אַמעריקע וועגן פאַרקלענערן די רוסישע רעפּאַראַציע פאָדערונגען פון עסטרייך.

● לאָנדאָן. דער ענגלישער פעלד־מאַרשאַל מאָנטגאָמערי איז דערקלערט געוואָרן אַלס ערן בירגער פון דער שטאָט לאָנדאָן.

● לאָנדאָן. טשערטשיל'ס פאָרשלאַג אָבצושאַפן די פאַראָרדענונג פון ברויט ראַציאָנירונג פון ענגלאַנד האָט דער אונטערהויז אָבגעוואָרפן מיט אַמערהייט שטימען פון 305 קעגן 182.

די פאַראָרדענונג טרעט אַריין אין קראַפט זונטיג דעם 21 יולי.

צו דער לייטונג פון דער יידישער אגענץ אין ירושלים

אין צוזאמענהאנג מיט דער דעלעגאציע וועל־כער די שארית־הפליטה שיקט ארויס קיין ארץ ישראל שיקן מיר אייך איבער די פאלגענדע טעלעגראם: די אונטן אונטערגעשריבענע ציוניס־טישע ארגאניזאציעס וועלכע קאנצענטרירן ארום זיך די מערהייט פון דער חלוצישער מחנה און די מערהייט פון דער שארית־הפליטה פראטעסטי־רן קעגן זייער ניט אנטיילנעמען אין די באהאנ־דלונגען און באשטימונג פון דער משלחת קיין א"י. מיר פאדערן ניט צו אנערקענען דער משלחת אלס רעפרעזענטאנץ פון דער שארית־הפליטה

(—) (אונטערשריפטן).

די סיבות וועלכע האָבן אונדז באַ־וויגן און באַרעכטיקן אונדזער ווענדונג זיינען:

די פראגע פון שיקן א משלחת קיין א"י, די באדערפעניש פון איר איבערהויפט, אירע פליכטן און צוזאמענשטעל, זיינען ניט באהאנדלט געווארן אין קיין שום ציוניסטישער אינסטאנץ דא, אויך ניט אין ארץ ישראל אמט וועלכער איז צוזאמענ־געשטעלט פון אלע ציוניסטישע ארגאניזאציעס אויפן ארט.

דער צוזאמענשטעל פון דער דעלעגאציע אנט־האלט אין זיך נאר חברים פון דער הסתדרות ציונית האחידה, וועלכע שטעלן מיט זיך פאר היינט צו טאג נאר א מינדערהייט פון דער שארית־הפליטה.

וועגן דער דעלעגאציע בכלל און איר צוזאמענ־שטעל, האט באשלאסן און באשטימט דער צענט־ראל קאמיטעט אָן א באראטונג מיט די ציוניסטישע פארטייען און חלוצישע באוועגונגען, ניט בארא־טנדיק זיך מיטן ראט וועלכער איז מער קאמפע־טענט צו באהאנדלען און באשטימען אין אזא וויכטיקע גרונט פראגע.

דער אויבנדערמאנטער צענטראל קאמיטעט שטעלט ניט פאר מיט זיך היינט די מערהייט פון דער שארית־הפליטה, דער קאמיטעט איז אויסגעוויילט געווארן צוריק מיט א האלב יאר אויף א צוזאמענפאר פון פארשטייער פון די ארט קאמיטעטן אין די לאגערן, און דירעקטע דעמאקראטישע וואלן אין די לאגערן, ווייל ער האט זיך באטראכט אלס צייטווייליקן. במשך פון דעם האלב יאר איז געשטיגן די צאל פון יידן אין דייטשלאנד (אין דער אמעריקאנער זאנע) העכער צוויי מאל. אינערהאלב דער שארית־הפליטה זיינען פארגעקומען גרינטלעכע ענדערונ־גען אין דער ציוניסטישער און ארגאניזאציאנעלער זעלבסט־באשטימונג פון די יידן און די יוגנט בתו־כם. די „הסתדרות ציונית אחידה“ וועלכע באטראכט זיך אלס די איינציקע פאר־שטייערין פון דער שארית־הפליטה איז פאנאנ־דערגעפאלן און שטעלט מיט זיך פאר נאר איינע

פון די ציוניסטישע ארגאניזאציעס וועלכע עקזי־סטירן אויפן ארט.

די אונטן אונטערגעשריבענע ציוניסטישע אר־גאניזאציעס נעמען צוזאמען ארום 25 טויזנט חברים ארגאניזירט אין זייערע חלוצישע ארגא־ניזאציעס (15 טויזנט אין די פארשיידענע הכשרה קיבוצים) אויב דא זאל באשטימט ווערן וואלן, וועלן די אויבן דערמאנטע ארגאניזאציעס באקו־מען א אבסאליוטע מערהייט.

אין די מערהייט פון די גרעסטע לאגערן ווו ס'זיינען פארגעקומען צוגאב־וואלן און אין אלע נייע לאגערן זיינען די אויבן דערמאנטע ארגאני־זאציעס די מערהייט אין די ארטיקע קאמיטעטן פון די לאגערן.

דער קאמיטעט וועלכער האט אויסגעקליבן דער דעלעגאציע האט ניט קיין שום מאראלישן גרונט פארצושטעלן מיט זיך היינט צו טאג דער שארית־הפליטה, איידער עס וועלן פארקומען נייע וואלן, יעדנפאלס איז ער ניט קאמפעטענט צו שיקן א משלחת קיין א"י לויטן אייגענעם איינזען ניט באטייליקנדיק דער גאנצער עפענטלעכקייט מיט אלע אירע באוועגונגען וועלכע שטעלן מיט זיך פאר צוזאמען דער מערהייט פון ארטיקן יידנטום.

אין איינקלאנג מיט דאס אויבן געזאגטע בא־טאנען מיר נאך אמאל. מיר פאדערן, ניט אנער־קענען דער דעלעגאציע אין דעם צוזאמענשטעל. מיר זיינען קעגן איר דערשיינען אלס רעפרעזענ־טאנץ פון דער שארית־הפליטה אין דייטשלאנד.

מ י ט . צ י ו ן ג ר ו ס :

עס קומען אונטערשריפטן פון:

פוע"צ צ. ס.	ד ר ו ר
אלגעמיינע ציוניסטן	הנוער הציוני
פוע"צ לינקע	פ ח " ח
השומר־הצעיר	ה ע ו ב ד

קאפיעס זיינען איבערגעשיקט געוואָרן צו:

ענגע ציוניסטישע עקזעקוטיווע, עקזעקוטיוו פון הסתדרות העובדים, מרכז העובד הציוני, מפלגת פועלי א"י, מפלגת השומר הצעיר, תנועה לאחדות העבודה פוע"צ, מזכירות הקי הארצי, מזכירות הקי המאוחד, צענטראל קאמיטעט אין מינכען, אגענץ לייטונג אין מינכען.

הערצל און ביאַליק

עס זיינען געווען אַ סך אַנדערע ביז הערצלען, וועלכע האָבן געזוכט וועגן פון אויסלייזונג פאַרן יידישן פאָלק.

קיינער אָבער האָט אזוי ריכטיק נית פאַרשטאַנען און אַוועקגעשטעלט דאָס יידישע פראָבלעם אין זיין אמתער ליכט ווי הערצל. נישט העכער פון אַנדערע פעלקער, אָבער אויך נית נידעריקער. יידן דאַרפן זיין אַ נאָרמאַל פאָלק צוגלייך מיט

אַלע אַנדערע פעלקער פון דער וועלט. כדי ס׳זאָל זיין אַ נאָרמאַל

האָט מען געהאַלטן פאַר אַ טרוי־מער, אַ פאַנטאַסט, וואָס איז ווייט פון דער ווירקלעכקייט.

אַזוי למשל האָט דער באַרימטער באַראָן הירש, דער גרינדער און שפענדער פון „יקא", אַ גרויסער רעאַליסט און איינפלוסרייכע פער־זענלעכקייט ביי פיל רעגירונגען, זיך אַרומגעטראָגן מיטן געדאַנק פון אויסלייזן דאָס יידישע פאָלק דורך אַרבעט און קאָלאָניזאַציע, אין דער

ערשטער ריי קאָלאָניזירן 4 מיליאָן רוסישע יידן און אזוי אַרום זיי ארויס־

אַלס רעאַליסט האָט ער אָבער געהאַלטן הערצלס געדאַנק פון איינ־אָרדענען יידן אויף די וויסטע זאַמדן פון ארץ־ישראל אַלס פאַנטאַזיע וואָס האָט קיין רעאַלן באָדן נית אונטער זיך און אָנגעהויבן קאָלאָ־ניזירן יידן אין אַנדערע לענדער אין דער ערשטער ריי אין אַרגענטינע.

דאָס לעבן האָט אָבער באַוויזן דאָס פאַרקערטע, באַראָן הירש איז געבליבן דער פאַנטאַסט און הערצל דער רעאַליסט.

פאַר דער צייט האָבן פיל קאָלאָ־ניסטן געוואָרפן זייערע איינגעאָרדנ־טע קאָלאָניעס אין אַרגענטינע און איבערגעפאָרן קיין א״י. אויך איצט פאַרלאָזן פיל קאָלאָניסטן פון אַרגענ־טינע און אַנדער ע אַנטיסעמיטישע לענדער זייערע וווין־ערטער און פאָרן איבער זיך איינאָרדענען אויפן ארץ־ישראלדיקן באָדן.

אין דעם טאַקע ליגט הערצלס גרויסקייט, וואָס ער האָט געשאַפן פון אַ לעגענדע, פון אַ פאַנטאַזיע אַ רעאַלע ווירקלעכקייט.

פאַר דער צייט האָט מען אונדז געפרוווט אַראָפפירן פון וועג מיט אַנדערע טעריטאָריעס. מען האָט אונדז פאָרגעלייגט אוגאַדאַ, מען האָט אונדז געשענקט מאַדאַגאַסקאַר, מען האָט אונדז געבויט בירא־בי־דזשאַן, קיין טעריטאָריע וואָלט אָבער נישט געקענט לייזן דאָס יידישע פראָבלעם ווי הערצלס א״י.

אויב הערצל האָט געשאַפן דעם געדאַנק פון מלוכהשקייט און געווען דער פאָליטישער פירער פון יידישן פאָלק האָט ביאַליק דערגענצט הערצלען און געשאַפן און פאַרוויר־קלעכט דעם געדאַנק פון קולטור־צענטער אין ארץ־ישראל אויף דער היסטאָרישער שפּראַך פון אונדזערע אָבות. אזוי אַרום שאַפן זיי ביידע הערצל און ביאַליק דער סינטעז פון

שווונג פון דער יידישער ליטעראַטור, שפּראַך און קולטור. די יידישע קלאַ־סיקער מענדעלע, פרץ, שלום־עליכם, אַש און אַנדערע האָבן אַרויפגעפירט די יידישע ליטעראַטור אויפן אייראָ־פּעישן שליאַך. יידישער שול וועזן, קונסט, ליטעראַטור א. א. צווייגן פון יידישער קולטור האָבן אָפּטמאָל טענדענציעז געפרוווט נעגירן די קולטור אין העברעיש אַלס אַ נית

לעבעדיקע. נעגירן דעם געדאַנק פון מלוכהשער טעריטאָריאַלישקייט און

ביאַליק האָט מיט זיין שאַפן און מעשים באַוויזן, אַז ס׳איז נישט אַזוי. נישט אָפּלייקענענדיק די ראָלע פון יידיש האָט ער דורך דער בויגעוו־דיקייט פון זיין שאַפן, דורך מאָטיוון געשעפּטע פון אַלטן יידישן אוצר באַוויזן, אַז די העברעישע שפּראַך איז אַ לעבעדיקע, געבונדן מיטן פאָלק, מיט זיין געדאַנק, אַז די קול־טור אין העברעיש איז פאַקטיש די נאַטירלעכע פאָרזעצונג פון דער

אייביקער קולטור פון קדמונים און איז די צוקונפטיקע קולטור פון יידישן

אַלע אַנדערע פעלקער פון דער וועלט. כדי ס'זאָל זיין אַ נאָרמאַל פאָלק דאַרפן באַווירקן דריי פאַקטאָרן: אַ שטיקל ערד, אַ גרופּע מענשן, אַ געמיינזאַמע שפּראַך. און הערצל האָט אַוועקגעשטעלט קלאָר זיין געדאַנק: לאַנד, פאָלק, שפּראַך. דריי פאַקטאָרן וועלכע באַשטימען אַ נאָרמאַל געזונט פאָלק. און אַזוי אַרום איז געבוירן געוואָרן זיין „יודענשטאַט" — די קאָנטורן פון דער יידישער מלוכה אויפן באָדן פון היסטאָרישן לאַנד פון אונדזער אבות.

אָן דער יידישער מלוכהשקייט, אָן אַן אייגן לאַנד אין א״י, וועט דאָס יידישע פּראָבלעם קיינמאָל נישט געלייזט ווערן און יידן וועלן שטענדיק זיין אַן אָביעקט פון אַנטיסעמיטישע אַרויסטרעטונגען, און וואָס פאַר אַ פריינטלעך לאַנד די יידן זאָלן זיך נישט געפינען, ביי די בעסטע באַדינגונגען, קוים זיינען זיי אַ מינדערהייט, וועלן זיי ווערן באַהאַנדלט ווי אַ פרעמדער עלעמענט, וועלכן מען קאָן צו יעדער צייט אַרויסשיקן.

ווען די יידן וועלן אָבער זיין קאָנצענטרירט אין זייער היסטאָריש לאַנד אונטער אייגענער מלוכה־פאָרם, וועלן זיי דאַן אַריין אין דער פעלקער־משפחה ווי אַ שטאַרקע איינהייט ווי גלייכע מיט גלייכע. דאָס איז אָפּהענגיק אין דער ערשטער ריי נים פון די גוים, נים פון פרעמדע נאָר טאַקע פון אונדז יידן אַליין און ווען מיר וועלן זיין איניק אין דעם, ווען מיר וועלן עס אליין וועלן — איז עס נים קיין לעגענדע.

הערצלס אידעען און געדאַנקען האָבן ווירקלעך אויסגעזען צו יענער צייט ווי אַ לעגענדע און זיינען פון דער גרעסטער טייל פון דער יידישער געזעלשאַפט נים גענומען געוואָרן ערנסט און הערצלען אַליין ערשטער ריי קאָלאָניזירן 4 מיליאָן רוסישע יידן און אַזוי אַרום זיי אַרויסנעמען פון צאַרישן אַנטיסעמיטיזם. ער האָט געשלאָסן אַן אָפּמאַך מיטן רוסישן צאַר און געשטעלט זיין אייגן ריזן־פאַרמעגן צום פאָנד צו פאַרווירקלעכן דעם דאָזיקן ציל.

האָט אונדז געשענקט מאַדאַגאַסקאַר, מען האָט אונדז געבוים בירא־בי־דזשאַן, קיין טעריטאָריע וואָלט אָבער נישט געקענט לייזן דאָס יידישע פּראָבלעם ווי הערצ'ס א״י.

אויב הערצל האָט געשאַפן דעם געדאַנק פון מלוכהשקייט און געווען דער פּאָליטישער פירער פון יידישן פאָלק האָט ביאַליק דערגענצט הערצלען און געשאַפן און פאַרווירקלעכט דעם געדאַנק פון קולטור־צענטער אין ארץ־ישראל אויף דער היסטאָרישער שפּראַך פון אונדזערע אָבות. אַזוי אַרום שאַפן זיי ביידע הערצל און ביאַליק דער סינטעז פון יידישער אויסלייזונג: הערצל — פּאָליטיש און ביאַליק — קולטורעל.

ביאַליקס שאַפן איז אויסגעפאַלן אין דער צייט פון גרעסטן אויפלעבעדיקע. נעגירן דעם געדאַנק פון מלוכהשער טעריטאָריאַלישקייט און שאַפן אַ קולט פון דאָאיקייט אין גלות, פון אַלוועלטלעכע יידישקייט באַזירט אויף דער יידישער שפּראַך ליטעראַטור, וואָס דאָס זאָל באַשטימען דעם גורל פון פאָלק.

אייביקער קולטור פון קדמונים און איז די צוקונפטיקע קולטור פון יידישן פאָלק אין ארץ־ישראלדיקן קולטור־צענטער.

דאָס זיינען געווען געוואַגטע געדאַנקען, אַ פאַנטאַזיע פונקט ווי הערצל אין זיין צייט.

פאַרשיידנאַרטיק איז ביאַליקס שאַפן און טעמאַטיק אָן דרויסנדיקע השפעה. ער האָר רעאַגירט אויף אַלע נעגאַטיווע און פּאָזיטיווע דערשיינונגען פון גלות־לעבן אויף זיין אייגנאַרטיק דיכטערישן אויפן. אין שווערע פאַרן יידישן פאָלק מאָמענטן האָט ער גערופן צו גדולה און אויסדויער, האָט פאַראורטיילט דאָס צעקראָכענע גלות־לעבן, געוועקט ליבע און טאַטן צו ארץ־ישראל.

ביאַליק האָט געהאַט דאָס גליק צו בלייבן זיינע לעצטע יאָרן אין לאַנד פון זיין טרוים אין א״י. ער האָט געזען אַז די העברעאישע שפּראַך, די שפּראַך פון זיינע שירים און שאַפן איז אַ לעבעדיקע אַ פאָלקס־שפּראַך און ווערט גערעדט פון אַרבעטער, פויערים, אינטעליגענץ.

ער האָט געזען אַז זיינע טרוימען פאַרווירקלעכן זיך. ער האָט געזען די בויערס פון לאַנד און האָט געבענטשט זייערע הענט, די הענט פון אַרבעטער, פון פויערים דורך זיין „תחזקנה" וועלכער איז געוואָרן דער הימן פון אַרבעטער — דער צווייטער הימן נאָך התקוה.

איצט נאָכן גרויסן לעצטן חורבן. ווען דער קערנדיקסטער טייל פון יידנטום איז אומגעקומען, ווייזט זיך אַרויס הערצלס און ביאַליקס גרויסקייט נאָך מער.

אַז די איינציקע אויסוועג פון אונדזער נאָרמאַלן לעבן איז נאָר אַן אייגענע יידישע ישועה אין ארץ־ישראל אויף דער העברעישער שפּראַך און קולטור.

דוד

יונגע יידן לערנען לאַכן

•

לאָלא לאנדאו

ירושלים.

•

שטילקייט און שלאָף האָבן זיך אַראָפּגעלאָזט אויפן ישוב אין עמק. בלויז אין די לעצטע הייזער פונם דאָרף, דאָרט ווו עס הויבט זיך אָן די בוימער־אַלייע, האָט זיך געהערט אַ ליאַרם פון יונגע שטימען, דאָס קלאַפּן פון פיס אינם ריטם פון אַ טאַנץ, באַגלייט פון געזאַנג און פון אונגעצוימטן געלעכטער, וועלכער האָט אויסגעבראָכן אַלע מאָל ווי אַ רעפרען. פונוואַנען קומט די דאָזיקע ברויזנדע פרייד נאָך אַ שווערן אַרבעטס־טאָג? פונוואַנען קומט דאָס דאָזיקע פריילעכע געלעכטער?

דאָס זיינען יינגלעך און מיידלעך פון דער נייער יוגנט־עליה, די וואָס האָבן זיך געראַטעוועט פון די טויט־לאַגערן, אין וועלכע זיי זיינען דורכגעגאַנגען די גרויזאַמסטע יסורים, אויפגעוואַקסן הינטער שטעכיקע דראָט, תמיד פייניקונג און מאָרד פאַר די אויגן און יסורים פון טויט אונטערן רוקן; זיי וואָס האָבן מיט זייערע שוואַכע קינדערשע הענט געמוזט אויספירן אוממענטשלעכע שווערע אַרבעט, אָפט אַזוי הונגעריק, אַז זיי האָבן אונטערן געפאַר פון טויט געגנבעט זייער שטיקל ברויט. אָט אַזעלכע ווי די, זיינען דאָ אַזוי וואַך און לאַכן אָן אויפהער. די דאָזיקע יונגע יידן האָבן זיך פאַר אַ קורצער צייט אין ארץ ישראל ווידער אויסגעלערנט צו לאַכן. וואָס פאַר אַ וווּנדער! עס שיינט, אַז זיי ווילן אָניאָגן דאָס, וואָס זיי האָבן פאַרזוימט אין זייערע קאָשמאַרישע קינדער־יאָרן, אַזוי אונגעווײנלעך ברויזנד איז זייער לעבנס־קראַפט.

די דאָזיקע קינדער אַלס אַרבעטס־שקלאַפן ביי די נאַציס האָבן יאָרן לאַנג נים געקענט באַזוכן קיין שום שול. ווען זיי זיינען אפילו נים קיין אַנאַלפאַבעטן זיינען זייערע עלעמענטאַרע ידיעות אַזוי קליין און אונגעניגנד, אַז פאַר זייערע ערציער איז שווער צוצופאַסן פאַר זיי דעם לער־פּלאַן פון דער יוגנט־עליה. עס האָט זיך אַרויסגעוויזן, אַז מיט אייניקע פון זיי דאַרף מען לערנען די ערשטע כללים פון רעכענען; די עלעמענטאַרסטע פאָרשטעלונגען פון נאַטורוויסנשאַפט זיינען פאַר זיי ממש אַ רעטעניש און די ערשטע ידיעות אין געאָגראַפיע האָבן זיי געלערנט נאָר פון זייער וואַנדערן איבער די לענדער פון אייראָפּע. און אַזוי מוז דער „מדריך", וואָס איז פאַראַנטוואָרטלעך פאַר זייער דערציאונג, פאַרזוכן מיט אונגעהויערן געדולד דורכצולייגן אַ בריק איבער דעמדאָזיקן ווידערשפּרוך צווישן דער נאַטירלעכער רייפקייט פון 18־יעריקן עלטער און זייער פּרימיטיווער וועלט־פאָרשטעלונג.

פיל לייכטער ווי דאָס לערנען, כמעט אָן שום מי, גיט זיך איין די צופאַסונג פון דער דאָזיקער יוגנט אין מולדת צו דער פיזישער אַרבעט. אומעטום — אויף די תבואה־פעלדער, אין די פּרוכט־גאָרטנס, אינם בהמות־שטאַל, ביי דער שאָף־טשערעדע אָדער ביי דער עופות־צוכט, ווי אויך אין די ווערקשטאַטן פון דער שלאָסעריי און שמיד־אַרבעט, ווייזן זיך אַרויס די יינגלעך און מיידלעך אַלס פלינקע און טיכטיקע אַרבעטס־כחות. אין די לאַגערס האָבן זיי דאָך געמוזט אונטער צוואַנג און טויט־דראָונגען פיל שווערער אַרבעטן, אַזוי אַז די אַרבעט אין ארץ ישראל, וואָס האָט

ענדע אויף זייט 5

די סימבאָליק פון נירנבערג

★
מ. ד. אליהב
★

וועגן דעם מאמענט האב איך געטרוימט פון 1933. מיליאָנען מענטשן האבן געביטן אויף זעקס יאָר די ווארעמקייט פון די געליבטעס הענד אויף די קאלטקייט פון אייזן, כדי נירנבערג צו דערלעבן. ווען אנשטאט די מאמעס ווארט, האט דער העלד געצערטלט מיליאָנען קינדער פארן שלאף, האבן זיי נירנבערג פאר די אויגן געזען.

טויזנטער חרוב געווארענע שטעט, מיליאָנען יתומים, פאראומגליקליכטע אויף אייביק מאמעס, טויזנטער ברידער־קברים האבן דערמעגליכט נירנבערג.

אין נירנבערג האט דערוויל ענטוישט....

נירנבערג איז סימבאָליק. נירנבערג מיינט ניט די ברייטע חרוב געווארענע גאסן אויף וועלכע עס גליטשן זיך טראַמווייען מיט לעדערנע שטולן און דייטשן מיט רוקזעק און וועגעלעך קרעכצענדיקע וועגן די 70 קאלאָריען פארקלענערטע „פראָ־טאג".

נירנבערג האט געזאלט באדייטן: סדום מוז פארניכטעט ווערן, אויפגעבויט מוז ווערן א שטאט פון גערעכטיקייט. נירנבערג האט געזאלט זיין א טרייסט פאר אונטערגעצונדענע, א ווארנונג פאר אונטערצינדער. ניט נאר אינם אויסגאנג, נאר אויך אינם גאנג פון פראצעס האט נירנבערג געזאָלט זיין א שמייכל פאר געליטענע און א שטרייינגער אנזאג פאר די וועלכע ברייינגען ליידן די געזעלשאפט.

יוסטיציא די געטין פון גערעכטיקייט, ווערט דורך די רוימער געשילדערט מיט פארבונדענע אויגן און א וואג אין דער האנד. די גערעכטיקייט דארף זיין בלינד, זי דארף נאר וועגן דעם אמת און שקר.

די געטין איז פאר נירנבערג ניט אנטשפרעכנד. אפשר צום ערשטן מאל אין דער געשיכטע פון יוסטיץ, האט יוסטיציא געמוזט אראָפּווארפן די באנד פון אירע אויגן און ניט בלויז טרוקן וועגן און הערן, נאר אויך זען.

נירנבערג איז פארבאהאלטן אזא מוראדיקע צאָל פארברעכנס, וואס לאזן זיך ניט דערציילן טרוקן אין דער מענטשליכער שפראך. די פארברעכנס מוז מען זען, נאך מער, מען מוז זיי פילן. און אין נירנבערג פילט מען זיי ניט, איך וואג צו זאגן מען זעט זיי ניט. יוסטיציא האט פארבונדענע אויגן.

ווען פראקוראָרן זאלן קענען באשולדיקן מיט בילדער וואלטן פאר יעדער בילד פון די פארברעכנס אלע 20 העלדזער שוין לאנג געמוזט דערשטיקט ווערן אין דער פעטליע פון גערעכטיקייט.

אין נירנבערג הערט מען ציפערן און מען זעט ניט די בילדער.

איך זיץ אין געריכט. הונדערטער זשורנאליסטן, צענדליקער געסט, איבערזעצער, ריכטער, פראקוראָרן, פארטיידיקער, באשולדיגטע אינם גרויסן זאַל פון יוסטיץ־פאלאץ פארשטעל׳ן מיר ניט דעם טויטן פון מיידאנעק. איך דערזע אים בעסער, דייטליכער. יענער מאמענט פון בין־השמשות, ווען די זון איז שוין פארגאנגען און די לבנה האט זיך נאך ניט באוויזן און אויף דעם הערליכן נאטור בילד, די לויפנדע צום טויט מאמע מיט דעם קינד ביי די ברוסטן, גייט אויף פאר מיינע אויגן. 7000 קילאגראמען האר פון אוישוויץ.

האר בלאנדע, שאטינע, קינדעריש געגרייזלטע, און לאנגע פון אלטע צעפ, פון לאכנדע פארן טויט בלויע אויגן אפגעשניטענע און פארדאגהטע אלטע גרויע־מוטער האר.

זעען אויך די ריכטער די בילדער?

דוכט זיך אז ניין, אנדערש וואלטן זיי ניט געמוזט אזוי לאנג וועגן און מעסטן דעם גורל פון 20 מערדער!

אפשר בין איך, דער אליין־געבליבענער ווי הונדערטער מיינע ברידער עמפינדלעך. אבער דאך נירנבערג איז סימבאליק.

און אויב גייענדיג צום דעם יוסטיץ פאלאץ האט מיינע דאקומענטן איבערגעקוקט א דייטשישער פאליציאנט איז עס אַן ניט אנגענעמע סימבאליק.

איך הער ריידן קעמקאן, דעם שאפער פון היטלערן. אין געפרעסטע הויזן, מיט א העלן קראוואט, שיין ראזירט און צוגעקעמט גיט ער אפּ ערקלערונגען איבער די לעצטע מינוטן פון זיין שעף אדאלף היטלער, און זיין פרויעווא בראאון. אין זאל הערשט שטילקייט. די באשולדיקטע לייגן צו פעסטער די הערער צום אויער, קוקן גלייך צום עדות. א טרויער ליגט אויף זיין פנים. מיר האט זיך געדאכט אז צו דער אטמאספער און צו דעם טאָן האט נאר געפעלט דער אויסרוף „ביטע באערן מיט אויפשטיין". און ווי סטרונעס, ווי אמאל אין די זינגרייכע „הייל־זיג" עפּאכע וואל׳טן זיך אויפגעשטעלט די 20 פארברעכער פון מיליאנען לעבנס.

קעמקא האט פארענדיגט. ער פארלאזט דעם געריכטס־זאל. ער נויגט זיך העפליך פאר צוויי מאכטן. אין איין זייט פאר די ריכטער, אין דער אנדערער פאר די באשולדיגטע.

אפשר בין איך עמפפינדלעך. קעמקא דער דייטש האט היינט נאך אלץ צוויי הארן. די, פאר וועלכע ער ציטערט, און וועמעס הענט עס ליגט זיין גורל און די וועלכע זיצן לינקס, די באשולדיקטע וועמענס ארעאל עס באצויבערט אים.

יא, אזוי איז עס דאך. קלוגע דייטשן האבן עס אפילו פאראייניקט אין א שפראך־שפיל זאגנדיק אז U. S. A. באדייט: אונדזער־זעליקער־אדאלף.

ווען איך פאל׳ אראפּ אויפן פראצעס פון מארס, אדער אויפשטייענדיק פון א גרויסן לעטארגישן שלאף, ניט האבנדיק קיין אנונג וועגן דעם וואס ס׳איז געשען, וואלט איך שטארקע „מיטלייד" געהאט מיט די „הערן", וואס זיצן אויף דער באשולדיקונגס־באנק. פארוואס? פשוט. צוואנציק גוט געקליידעטע הערן, שיין ראזירט און צוגעקעמט. מיט א גוטן אויסדרוק אויפן געזיכט ווערן באשולדיגט אין ריזיקע פארברעכנס, קליין געמאכט דורך נירנבערג. זיי האבן דאך נאר „אינספירירט", נאר געגעבן דעם שטויס צום פארברעך, זיי האבן אבער דאס מעסער ניט אריינגעשטעקט אין דער ברוסט פון דערמארדעטן. אזא איינדרוק מאכט נירנבערג. יא, זיי האבן מיט פאליטישע אינטריגעס בארויבט טשעכאסלאוואקיי, אנעקסירט דורך מעראר עסטרייך, עקספלאאטירט ארבייט פון מיליאנען.

צי דען איז דאס אזא „גרויסער" פארברעכן?

א שיינעם טיש באוויזן אין קליינע צענומענע שטיקלעך, פארלירט זיך דער גאנצער רושם. דער פוס באזונדער, דער בלאט באזונדער, צענומענע ברעטער, שאפן ניט דעם איינדרוק פון א טיש. אין נירנבערג האט מען די גאנצקייט פון גרויסן פארברעך וואס הייסט 1933—1945, מיליאנען קברים, צענדליקער מיליאנען אומגליקליכע אָן פאמיליעס, הונגערנדע אייראפע, אפגעברענטע שטעט און שטעטלעך, פארשוועכטע סינאגאגן און קירכן און אט די גאנצקייט פון פארברעך וואס ליגט אזוי באשיינפערליך אויף די הענד פון די 20 תלינים, איז צעשניטן געווארן אויף קליינע פארברעכנס.

לעכערליך איז אין מיינע אויגן א ריכטער, וואס פארשט נאך הונדערטער עדות כדי צו באווייזן אז דער מערדער האט פארן דערמארדן, דעם קרבן אויך באליידיקט און „געריעדט צו אים „פער דו".

צי דארף מען גאנצע טעג דערמאנט ווערן דער טאָן פון דעם היטלער — שושנינג געשפרעך ווען מ׳האט פאר זיך דעם גיבערן פאקט פון אזא ברוטאלן איבערטרעטן די גרעניצן פון א לאנד, וועמענס אומאפהענגיקייט מען האט פריער פארזיכערט. צי מוז מען חוקר־ודורש זיין וואכן־לאנג ווי אזוי מען האט צוגעגרייט דעם קריג, אז עס ליגט פאר אונדז דער פאקט פון קריגס אנפאנג דורך דעם וואס זיי די ביר־הענדלער, וועגעלעך־פירער, „דאנקע־שיין" זאגער האבן די ערשטע איבערשריטן די גרעניצן פון זייער „פאטערלאנד", זוכנדיק „לעבענסראאום" כדי זייער פירער זאל זיך קאנען פאטאגראפירן אויפן אייפל־טורם, פאראדירן אין ווין, האלטן רעדעס אין פראג. צי דארף מען טאקע קרוב זעקס מאנאטן באווייזן און חוקר־ודורש זיין ווער ס׳האט געשאפן קאנצענטראציאנס־לאגערן. צי איז דאס טאקע ניט קלאר. ווער האט זיי געשאפן? מיר, די ענגלענדער, די רוסן, אמעריקאנער? ווער, פרעגט זיך, ווער?

דייטשן לאכן פון פראצעס. מיר וויינען.

די געשעעניש וואס האט געזאלט ווערן א ריזיגער וועלט־געשריי קעגן אונרעכט האט מען פארביטן אויף א טרוקענע יורידישע פארהאנדלונג, אויף א אומעטיקע סימבאליק.

און די פערספעקטיוון פון נירנבערג?

די פראגע ליגט אויף די ליפן פון מיליאנען.

ווי לאנג וועט עס דויערן? ווי לאנג וועט מען זיך שפילן? וויפל טעג נאך וועט מען משפטן די, וואס נאר זייער לעבן שטעכט מיליאנען מענטשן, און פאראומעטיקט די אטמאספער. וויפל נעכט וועלן מיר אפציילן ביז ס׳וועט פארציען זיך די פעטליע ארום זייער האלדז?

אז עס קאן אנדערש זיין טראכטן מיר גארניט, האבן מיר נאר מורא צו טראכטן. פאר דעם געדאנק ציטערן מיר און ס׳שרעקט אונדז די פערספעקטיוו.

ס׳איז א גוט ארגאניזירטע באנדע, וואס יעדער האט אין שלמות ערפילט זיין אויפגאבע, זיין חוב. יעדער פון זיי איז געוועזן ביים אויסהויכן די נשמות פון די מיליאנען, זיי האבן געבענטשט די תלינים צו זייער זיג, זיי האבן מיטן מויל, פעדער און האנד פראפאגירט, פארפאלקומט און רעאליזירט דאס, וואס מיר רופן אָן 1933—1945.

יוסטיציא די געטין פון גערעכטיקייט, ווערט דורך די רוימער געשילדערט מיט פארבונדענע אויגן און א וואג אין דער האנד. די גערעכטיקייט דארף זיין בלינד, זי דארף נאר וועגן דעם אמת און שקר.

די געטין איז פאר נירנבערג ניט אנטשפרעכנד. אפשר צום ערשטן מאל אין דער געשיכטע פון יוסטיץ, האט יוסטיציא געמוזט אראפּווארפן די באנד פון אירע אויגן און ניט בלויז טרוקן וועגן און הערן, נאר אויך זען. בלויז הערן און וועגן גיט ניט קיין פולקאם בילד פון געשעענעם. אין אלטע גרויע־מוטער האר.

זעען אויך די ריכטער די בילדער?

דוכט זיך אז ניין, אנדערש וואלטן זיי ניט געמוזט אזוי לאנג וועגן און מעסטן דעם גורל פון 20 מערדער!

אפשר בין איך, דער אליין־געבליבענער ווי הונדערטער מיינע ברידער עמפינדלעך. אבער דאך נירנבערג איז סימבאליק.

און אויב גייענדיג צום דעם יוסטיץ פּאלאץ האט מיינע דאקומענטן איבערגעקוקט א דייטשישער פאליצאי... לינקס, די באשולדיקטע וועמענס ארעאל עס באצויבערט אים.

יא, אזוי איז עס דאך. קלוגע דייטשן האבן עס אפילו פאראייניקט אין א שפּראך־שפּיל זאגנדיק אז U. S. A. באדייט: אונדזער־זעליקער־אדאלף.

ווען איך פאל־אראפּ אויפן פּראצעס פון מארס, אדער אויפשטייענדיק פון א גרויסן לעטארגישן שלאף, ניט האבנדיק קיין אנונג וועגן דעם וואס ס׳איז געשען, וואלט איך שטארקע „מיטלייד" געהאט ... לעבעלין איז אין מיינע אויגן א ריכטער, וואס פארשט נאך הונדערטער עדות כדי צו באווייזן אז דער מערדער האט פארן דערמארדן, דעם קרבן אויך באליידיקט און „גערעדט צו אים „פער דו".

צי דארף מען גאנצע טעג דערמאנט ווערן דער טאן פון דעם היטלער — שושנינג געשפּרעך ווען מ׳האט פאר זיך דעם גיכערן פאקט פון אזא ברוטאלן איבערטרעטן די גרעניצן פון א לאנד, וועמענס אומאפּהענגיקייט מען האט פריער פארזיכערט. צי מוז מען חוקר־ודורש זיין מיר גארניט, האבן מיר גאר מורא צו טראכטן. פאר דעם געדאנק ציטערן מיר און ס׳שרעקט אונדז די פערספּעקטיוו.

ס׳איז א גוט ארגאניזירטע באנדע, וואס יעדער האט אין שלמות ערפילט זיין אויפגאבע, זיין חוב. יעדער פון זיי איז געווען ביים אויסהויכן די נשמות פון די מיליאנען, זיי האבן געבענשט די תלינים צו זייער זיג, זיי האבן מיטן מויל, פעדער און האנד פראפאגירט, פארפאלקומט און רעאליזירט דאס, וואס מיר רופן אָן 1945—1933.

כפר מאנאש

י. אייגער — ירושלים

(ספּעציעל פאר במדבר)

אויפן באָדן פון וואַדי קאַנאָני אין עמק־חפר, אין שכינות מיט כפר־ידידיה און כפר־חיים, איז געלייגט געוואָרן דער גרונט־שטיין פאַר אַ נייעם ישוב — כפר מאַנאַש, אויפן נאָמען פונם אויסטראַלישן יידישן גענעראַל מאַנאַש, אַ העלד פונם ערשטן וועלט קריג. גענעראַל מאַנאַש האָט געשפּילט אַ דעצידירנדע ראָל אין דער מאַרנאַ־שלאַכט אין פראַנקרייך; ער איז אויך געווען דער ערשטער פאָרזיצנדער פון דער ציוניסטישער פעדעראַציע אין אויסטראַליע. און די יידן פון אויסטראַליע און ניי־זעלאַנד האָבן בייגעשטייערט 60.000 פונט אויף צו דערווערבן אין ארץ ישראל אַ נחלה אויפן נאָמען פון אויסטראַליע און ניי־זעלאַנד. איצט באַזעצן זיך אויף 1250 דונאַם פון דאָזיגן באָדן דעמאָביליזירטע סאָלדאַטן און עס איז פאַרשטענדליך דער פאַרלאַנג, אַז זייער ישוב זאָל טראָגן דעם נאָמען פון דעם פאַרדינסטפולן יידישן גענעראַל פון אויסטראַליע.

די פאָרם פון נייעם ישוב איז פון אַ באַזונדער מין — לאַנדווירטשאַפט צוזאַמען מיט פּאָטאָליטאָגראַפיע. די חברים באַלאַנגען אַלע צו דער אָפּטיילונג 524 פון די „רויאַל אינזשענירס", אַ ריין יידישע אָפּטיילונג פון ספּעציאַליסטן מעסטער, פאָטאָגראַפן, מאַפּע־צייכנער, צינקאָגראַפן און דרוקער. נעבן קאַאירא, אין אור־אַלטע היילן, פון וועלכע מען האָט אין די צייטן פון די פּרעה׳ס גענומען שטיינער פאַר די פּיראַמידן, האָט זיך איינגעאָרדנט די אָפּטיילונג 524 מיט אירע מאַשינען, ווערקשטאַטן און קאָלאָסאַלע מאַגאַזינען און אונטער דער נאַטירליכן שוץ פון די היילן קעגן לופט־אַטאַקן — האָט זי געאַרבעט ביי טאָג און ביינאַכט און האָט ארויסגעלאָזט צענדליקער טויזנטער מאַפּן און צייכנונגען. די סאָלדאַטן פון דער אָפּטיילונג פלעגן פאַרשווינדן פון קאַאירא אויף גאַנצע וואָכן און מען האָט ניט געוווּסט ווו זיי געפינען זיך און ווען זיי האָבן צוריקגעקערט פון זייערע היילן האָבן זיי קיין וואָרט ניט גערעדט — דעם מיליטערישן סוד האָבן זיי הייליק געהיט. מען האָט נאָר געוווּסט, אַז די לופט־אַטאַקן אויף איטאַליע, באַלקאַנען און דעם גאַנצן שטח פונם מיטלענדישן ים ווערן אויסגעפירט לויט די מאַפּעס פון דער אָפּטיילונג 524. זיי גרייטן זיי צו און ריכטן די פליער צו זייער ציל. אויך שפּעטער בעת דעם דעסאַנט אין סיציליע און דרום־איטאַליע זיינען די יידישע בחורים פאַרשוווּנדן אויף אַ לאַנגער צייט און האָבן אויסגעאַרבעט און אַרויסגעלאָזט טויזנטער און טויזנטער מאַפּעס פאַר די אַרמייען פון די פאַרבינדעטע. די מאַפּעס פלעגן געצייכנט ווערן אויפן יסוד פון די לופט־אויפנאַמען און ס׳זיינען געווען פאַלן וואָס אין משך פון איין טאָג האָט מען זיי דעשיפרירט, געצייכנט און געדרוקט, און אָפּגעשיקט ווו זיי האָבן זיך געפאָדערט.

די גאַנצע צייט האָט זיך די אָפּטיילונג געפונען נעבן קאַאיר, נאָר שפּעטער האָט מען זי אַריבערגעפירט קיין איטאַליע און זי האָט דאָרט פאָרגעזעצט איר אַרבעט. אָבער נאָך אין די שווערסטע צייטן פונם קריג האָט מען אין דער אָפּטיילונג אָנגעהויבן אויסצואַרבעטן פלענער וועגן דער איינאָרדנונג פון די חברים נאָכן קריג. זיי האָבן זיך צוגעבונדן איינער צום אַנדערן און האָבן געשטרעבט דערצו, אַז נאָכן קריג זאָלן זיי קענען ווייטער לעבן צוזאַמען. און דאַן איז געשאַפן געוואָרן דער געוואַגטער פּלאַן וועגן אַ קאָאָפּעראַטיוו, אין וועלכן ס׳זאָלן אויסגענוצט ווערן די אַלע ספּעציאַליסטן וואָס זיי פאַרמאָגן. זיי האָבן געחלום׳ט וועגן דעם, אַז נאָך דעם קריג וועט זיי דאָס מיליטער אַוועקשיינקען די מאָדערנע מאַשינען, ביי וועלכע זיי האָבן געטריי געאַרבעט אין משך פון 4 מלחמה־יאָר און צו דעם וועלן זיי האָבן אויך לאַנדווירטשאַפט און די חברים וועלן אַרבעטן אויף ביידע געביטן. זיי האָבן דורכגעמאַכט דעם לאַנגן וועג פון על־אַלאַמיין, טריפּאָלי, סיציליע און זייער פּלאַן ניט פאַרלאָזן, אים מער און מער אויסגעאַרבעט און דערגענצט, הגם ס׳האָט אויך ניט געפעלט אַזעלכע וואָס האָבן געצווייפלט אויב ער איז אויספירבאַר.

איצט זיינען זיי צוגעטראָטן צו דער פאַרווירקליכונג פונם פּלאַן. דער קרן קימת האָט פאַר זיי באַשטימט 1250 דונאַם באָדן און דער קרן היסוד — 33.000 פונט פאַר דער שאַפונג פון 40 לאַנדווירטשאַפטליכע משקים. לויטן פּלאַן וועלן זיין 40 פולע משקים, 20 משקים פון הילפס־פאַכן און 40 משפחות ביי דער פּאָטאָ־ליטאָגראַפישער אונטערנעמונג. אָבער די אַרבעט וועט ניט זיין שטרענג צוטיילט, נאָר יעדער חבר וועט אַרבעטן אויף ביידע געביטן — אי אין זיין פאַך און אי ביי לאַנדווירטשאַפט. יעדער חבר טראָגט אַריין 200 פונט, די אַרבעט און די הכנסה וועט פאַרטיילט ווערן גלייך צווישן אַלע חברים, נאָר די משפחות וועלן לעבן אינדיווידועל. אויפן זעלבן יסוד, נאָר מיט אַ אַנדערער אינדוסטריעלער אונטערנעמונג — אַ טעקסטיל־פאַבריק — איז אויסגעבויט געוואָרן דער ישוב „ניאה", אויך אין עמק־חפר.

איצט זיינען די ערשטע חברים ארויף אויפן באָדן, אָפּגעצוימט דעם שטח פונם קינפטיקן ישוב, צושטעלט ביידלעך און אויפגעשטעלט אַ פּאָר באַראַקן. אין גיכן וועט מען אָנהויבן צו בויען די ערשטע הייזער און אויפצושטעלן די ווירטשאַפטן. אויך די פּאָטאָ־ליטאָגראַפיע וועט נאָך אין עטלעכע חדשים ארום זיין גרייט צו דער אַרבעט. אויב דאָס מיליטער וועט זיי איבערגעבן זיינע מאַשינען אָן געלט, אָדער צו אַ ביליגן פּרייז, וועלן זיי גאָר אין גיכן קענען צוטרעטן צו דער אַרבעט, ווען ניט וועט דויערן נאָך עטלעכע חדשים ביז די מאַשינען וועלן אָנקומען פון אַמעריקע. לויטן פּלאַן וועט דאָס זיין די פאַרפולקאָמסטע ליטאָגראַפישע דרוק אין לאַנד, וועלכע וועט קענען אַרויסלאָזן 4—3 טויזנט דרוקזאַכן אין משך פון אַ שעה, דער עיקר, דרוקזאַכן וואָס זיינען פאַרבונדן מיט בילדער און פאַרבן.

ווען ניט די צרות פונם כלל ישראל, וועלכע הייגען איצט איבער יעדער געשעעניש, איבער יעדער שמחה, ווי דער שוואַרצער שטיין וואָס דאַרף דערמאָנען דעם חורבן, איז דאָס איינער פון די גרעסטע תענוגים צו זען די דאָזיקע פאַרברוינטע בחורים ווי זיי נעמען זיך צו דער אַרבעט. יידישע בחורים פון וועלכע איר ווילט נאָר לענדער, וואָס האָבן געפילט זייער חוב און אים דערפילט געוויסנהאַפט, דורכגעלעבט שווערע צייטן, געפאַרן, מאַטערנישן, און איצט גייען זיי בויען דאָס לאַנד — אַ ווינקל פאַר זיך, און ניט בלויז פאַר זיך, נאָר אויך פאַר אונדזערע ברידער, שוועסטער וואָס דאַרפן קומען. זיי זיינען געגאַנגען אין קריג פאַרן יידישן אינטערעס, זיי גייען איצט בויען פאַרן יידישן אינטערעס און דער דאָזיקער גאַנצער קרייז פון לעבן און טאַט איז דורך און דורך יידיש — דער באָדן, די מיטלען, די הענט און דער מות, יסוד ביזן דאַך, פונם בראשית־געדאַנק ביזן ענדציל איז אַ נאַטירלעכע פיזישע און גייסטיקע גאַנצקייט. גענעראַל מאַנאַש האָט עס זיכער פאַרדינט, אָבער כפר־מאַנאַש איז אפשר זיין גרעסטע באַלוינונג, זיין גרעסטע אויסצייכנונג.

אונדזער תרבות שול

צום ענדע פון לערן יאָר, איז אַדאַנק דער איניציאַטיוו פון די לערער פון אונדזער „תרבות“ שול איינגעאָרדנט געוואָרן אַן אויסשטע־לונג פון שילער אַרבעטן. גלייכצייטיק האָט די שול אויך אויסגעפירט אַהיסטאָרישע פיעסע אונטערן נאָמען „בת־יפתח“.

מיר ברייננגען דאָ בילדער פון דער אויבנדערמאָנטער אויסשטע־לונג ווי אויך פון דער פיעסע.

דער שילער כאָר מיטן מוזיק לערער ש. זעקצער.

אַ סצענע פון „בית יפתח“.

יידישע קינדערלעך

(פון א באזוך אין גן־ילדים פון שומר'שן קבוץ „ותיקים“)

וועך קען ביישטיין דעם צופיל־דערטן לעבנס־לוסט פון קליינינקע קינדערלעך? ווער קען זיך פארפאנ־צערן קעגן זייער צוקלונגענעם פול־ארויסשיטנדן געלעכטערל? און די אייביקייט פון לעבן ווער קען נים זען אין זייער תמימותדיקער באנע־מונג, אין די גריבלעך אויף זייערע בעקעלעך און אין די שפעלטעלעך אויף פולינקע הענטעלעך און פיסעלעך?

איז אפילו שמעון דער שטענדיק ערנסטער, ווי אויף זיין פלייצע וואלט געלאסטעט דער גאנצער גורל פון יידישן פאלק, דער וועלכער פארגינט זיך אויף קיין זאך נים אויסער די דירעקטע ארבעט פארן אויסלייזנדן ציל — פרייט זיך און זיין געזיכט באקומט א דערהויבענעם אויסזען ווען דער 2 יאריקער „אסעלע“, (יאסעלע) זעצט זיך אריין אין א וועגעלע און מ׳פרעגט אים וווהין פארט ער, ענטפערט ער: „קיין סאיעס־טינע“, (פארוואס נים א״י) אדער ווען דער 3 יאריקער טאלעק שטעלט אוים די קליינוואַרג אין שורה און זיי מארשירן זינגענ־דיק חלוצישע לידער און יאסעלעס קעלכל שרייט אריבער אלעמען: „עיי חייוץ“ (עלה חלוץ), אדער גאר ווען די איינציקע קליינע בלאנ־דע „באראנעסע“ די 3 יאריקע וואליוסא זעצט זיך אריין אין ווע־געלע און די יינגעלעך פירן איר.

איז דעם קיבוץ קיין זאך שווער נים געווען פארן ווויל פון די קינ־דערלעך, אפגעשפארט פון דעם אזוי אויך קארגן עסן צוליב זייערטוועגן, זיך צוזאמענגעדריינגט ענגער אין די צימערן כדי פאר די קינדערלעך זאל זיין מער פלאץ.

און אלם מוסטער האט מען גע־נומען אונדזערע קיבוצים אין ארץ אין אויפשטעלן א גן־ילדים ווו די זארג פאר די קינדער וועט זיין מער געמיינזאם און במילא לייכטער צו באפרידיקן צורעכענענדיק דעם

לען דערמאנען קינדער דעם דורכ־געמאכטן שווערן! וואנדער וועג. באנען און וועגן, שטעט און לענדער און ערגעץ ווו א פונקט אין וועג: פערנוואלד... וועלן קינדער זיך וואס דערמאנען און עפעס אומבאגרייפ־בארעס קוים וואס געאנטעס וועלן זיי דערשפירן.

און אפשר אמאל דערנאך ווען לאנד וועט אטעמען מיט פרידן, דאס לעבן וועט פליסן אין זיכערע טיפע ברעגעס, און א פאלק וועט זיך מיען מיט אין דער ערד געשלאגענע טיפעווארצלען — וועלן זיי אליין אויף נאך אנגעהיצטע זאמדן אין די אוונטן דערציילן זייערע קינדער די וווּנדער — אגדות פון לעצטן מדבר און די קינדערלעך וועלן מיט פלאמ־יקע אנגעצונדענע אויגעלעך מקנא זיין די זיידעס די אומגלויבליכע געשעענישן וועלכע זיי האבן דורכ־געטראגן.

נון — שין.

די קינדערלעך און זייער עסצימער.

יונגע יידן לערנען לאכן

(ענדע פון זייט 3)

אינהאַלט און ציל, איז פאַר זיי נים מער ווי אַ קינדער־שפּיל.

„עס איז דאָך גאָר נים קיין שווערע אַרבעט“, זאָגט אברהם, אַ קורץ־געוויקסיקער בחור פון אַ שטעטל אין קאַרפּאַטן־רוסלאַנד, וועלכע זעט אוים מיט זיין ברייטן געזיכט און מיט כיטרע שמייכלדיקע

קיים, אָבער באַלד זיינען זיי אַי־בערגאַנגען צו צוטרוילעכער פריינד־שאַפט און באַצוג צו דידאָזיקע על־טערע ברידער און שוועסטער, וועל־כע זיינען אַזוי פלוצלינג ערשינען ביי זיי פון דער פינסטערניש פון אומבאַקאַנגע שרעקן.

דאָך איז פאַראַן אַן אונטערשייד צווישן זיי און די פריערדיקע גרו־

אַ סצענע פון „בית יפתח״.

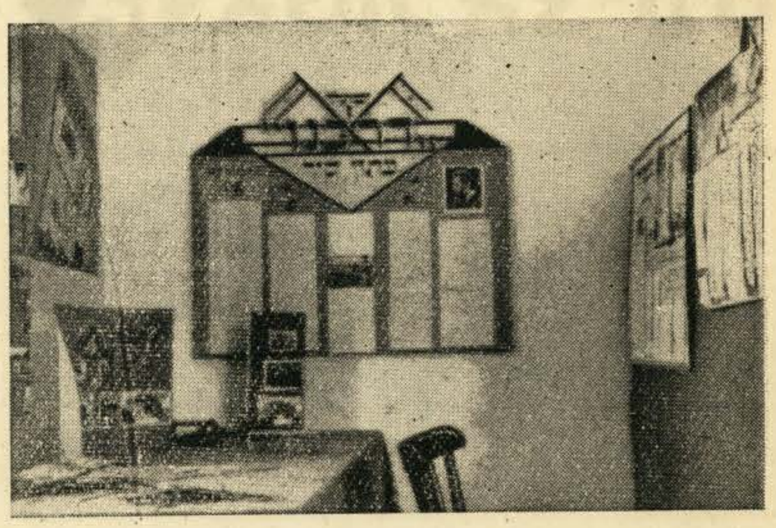

שילער האַנט אַרבעט.

פון דער אויסשטעלונג. די שילער וואַנט צייטונגען.

איז דעם קיבוץ קיין זאך שווער נים געווען פארן ווייל פון די קינדערלעך, אפגעשפארט פון דעם אזוי אויך קארגן עסן צוליב זייערטוועגן, זיך צוזאמענגעדריינגט ענגער אין די צימערן כדי פאר די קינדערלעך זאל זיין מער פלאץ.

און אלס מוסטער האט מען גענומען אונדזערע קיבוצים אין ארץ אין אויפשטעלן א גן־ילדים ווו די זארג פאר די קינדער וועט זיין מער געמיינזאם און במילא לייכטער צו באפרידיקן צורעכנענדיק דעם פארדינסט פון זיך שוין צוגעוויינען צו אונדזער קיבוצישע ערציאונגס־אטמאספערע אין ארץ.

האבן די מאלערס געפארבט און סטאליארעס האבן פלייסיק געקלאפט צוגרייטנדיק אלע איינריכטונגען און בעטעלעך. און די בחורות וועלכע זיינען באשטימט געווארן צו ארבעטן דארט האבן נים גערוט ביז עס איז אלץ פארטיק געווארן, פארהאנגלעך, בעט־צייג און אלע נויטיקע קלייניקייטן.

איצט ווען מען פרעגט דעם קלוגינקן יאסעלע א פארהאוועטן וווהין ער היילט זיך? ענטפערט ער שארף פארנומען: „אין גן״. פארווילט זיך זיי עפעס וואס שפילנדיק זיך, לויפן זיי גלייך אין גן, זיי ווייסן אז עס איז דא ווער עס זארגט דארטן פאר זיי.

און אז דו וועסט דורכגיין אין די נאך אוונט־ברוים שעה׳ן פארביי עטליכע צימערן, און א קוק טאן דורך דעם הא׳ב אפענעם פענסטער, ווי זיי רוען מיט צוואָרפענע הענטלעך און פיסלעך אין מאטן שיין פון די צימערלעך. א רגע ווערסטו פארכאפט פון דער אומשולדיקייט און ראזן טרוים פארצויגן אויף זייערע בעקעלעך, אבער פלוצים דערשפירסטו דעם גורל דא ארום שוועבן, דעם יידישן גורל און נים ווילנדיק שעפטשען דיינע ליפן: שלאפט אין רואיקן טרוים יידישע קינדערלעך, ווער ווייס וואס עס קען נאך אויך אויסקומען צוטראגן.

נאר עס קען זיין אז אין אזעלכע שעהן ווען, טאטעס וועלן נאך א שווערן ארבעטס־טאג, אונטער פרייע, מיט גליקליכע רו אנגעזאפטע הימ־

יונגע יידן לערנען לאַבן

(ענדע פון זייט 3)

אינהאַלט און ציל, איז פאַר זיי נים מער ווי אַ קינדער־שפיל.

„עס איז דאָך גאָר נים קיין שווערע אַרבעט״, זאָגט אברהם, אַ קורץ־געוויקסיקער בחור פון אַ שטעטל אין קאַרפּאַטן־רוסלאַנד, וועלכע זעט אויס מיט זיין ברייטן געזיכט און מיט כיטרע שמייכלדיקע העל־בלויע אויגן ווי אַ רוסישער דאָרפס־שייגעץ. „ביי די נאַציס האָבן מיר געמוזט שטיינער שלעפּן, פון וואָס מיר האָבן כמעט זיך צוזאַמענגעבראָכן און תמיד מיט אַ הונגעריקן מאָגן״. ביי אַ גרויסן טייל פון זיי איז שוין פאַראַן אַ לעבעדיקער אינטערעס פאַרן אויפבוי פון דעם גאַנצן, אַן אינטערעס פאַר „זייער״ ישוב! ווייל עס איז דאָך באמת אויך זייערע פעלדער, זייערע שאָף, זייערע פרוכט־ביימער, וועלכע זיי פלעגן, — און זיי גייען אַזוי לייכט איבער די שווערע רידעס פון דער דאָזיקער ערד, ווי זיי וואָלטן דאָ ניי געבוירן געוואָרן.

זייער טאָג איז אויסגעפילט מיט אינהאַלט. זיי אַרבעטן ביז מיטאָג און לערנען נאָך מיטאָג. ווען דער גלאָק רופט צו מיטאָג־עסן, גייט יעדער פון זיי אַהיים צו זיין משפחה, ווייל דער ישוב „מולדת״ איז אַ צווישנפאַרם צווישן דעם קאָלעקטיוו פון אַ קיבוץ און דער קליין־ווירטשאַפט פון אַ מושב־עובדים מיט אַ שטאַרקער באַטאָנונג פון פריוואַטן פאַמיליע־לעבן, און די יונגע נייע עולים זיינען פאַרטיילט געוואָרן צווישן באַזונדערע משפחות, וועלכע האָבן זיי אויפגענומען מיט ליבע ווי אַדאָפּטירטע קינדער. ווען זיי וווינען און שלאָפן אפילו צוזאַמען אין די פאַר זיי אויסגעבויטע הייזער, אָבער צו אַלע מאָלצייטן און אָפּט אויך אין די רו־שעהן און שבת געפינען זיי זיך יעדער ביי זיין משפחה. דערביי האָבן זיך געשאַפן באַזונדערס צאַרטע באַציאונגען צווישן זיי און די יונגערע קינדער פונם ישוב. די „סאַברעס״, ווי מען רופט דאָ די דאָ־געבוירענע, האָבן זיי צוערשט באַגריסט מיט נייגערי־קייט, אָבער באַלד זיינען זיי איבערגאַנגען צו צוטרוילעכער פריינדשאַפט און באַצוג צו דידאָזיקע עלטערע ברידער און שוועסטער, וועלכע זיינען אַזוי פלוצלינג ערשינען ביי זיי פון דער פינסטערניש פון אומבאַקאַנטע שרעקן.

דאָך איז פאַראַן אַן אונטערשייד צווישן זיי און די פריערדיקע גרופּעס פון דער יוגנט־עליה. דאָס געמיינשאַפטס געפיל צווישן זיי אַליין איז נים געווען אַזוי זעלבסט־פאַרשטענדלעך ווי ביי די פריערדיקע, און מען האָט עס ערשט געמוזט אַנטוויקלען צווישן זיי. עס זעט אויס, אַז בשעת דעם לאַגער־לעבן, אין דער אכזריותדיקער אַנאַרכיע פון פאַרצווייפלונג און טויט־שרעק, האָבן נאָר די שטאַרקסטע זיך געקענט ראַטעווען און דער כח פון זעלבסט־דערהאַלטונג האָט באַהערשט יחידים. אַזוי אַז ביי דער גרופּע איז אין אָנהויב נים געווען קיין געפיל פון פעסטער אחדות. פונדעסטוועגן איז ביי די דאָזיקע קינדער, נים געקוקט אויף די שרעקלעכע דערפאַרונגען, געבליבן נאָר קליינע שפּורן פון זעלישע פאַרלע־צונגען און דאַן איז געקומען די הויפּט־אויפגאַבע פונם דערציער — צו פאַרבינדן זיי דורך אַ לעבעדי־קער אחדות. ער אַרבעט אָפּט צו־זאַמען מיט דער גרופּע אויף די פעלדער, כדי צו פאַרשטאַרקן ביי זיי דאָס באַוווסטזיין פון אַ געמיינ־זאַמען ציל. אויך די פרייע צייט און די שפּיל־שעה׳ן ווערן פאַרבראַכט אינם גייסט פון חברשאַפט. יעדן פרייטיק־צונאַכטס פאַרזאַמלען זיך די יונגע עולים צוזאַמען מיט די מתיש־בים אינם עס־זאַל, זינגען צוזאַמען לידער, טאַנצן פאָלקס־טענץ און אָרדנען איין שפּילן.

געראַטעוועטע פון טויט, ווערן זיי געטריבן פאָרווערטס פון אַן אונגעהויערן לעבנס־ווילן, און אינ־גיכן וועלן זיי מיט פרייד צוריקגעבן דעם לאַנד דעם כח, וואָס זיי האָבן געשעפּט פון דער באַרירונג מיט דעם היימאַט־באָדן.

המשך פון ידיעות

ווערסאַל. דעם 23־טן 7. הויבט זיך אָן דער פּראָצעס קעגן דעם געוועזענעם פראַנצויזישן פּרעמיער מיניסטער און אויסערן מיניסטער פון דער ווישי רעגירונג פּיער פלאנדען. פלאנדען ווערט באַשולדיקט אין צוזאַמענאַרבעט מיט די דייטשן.

—o—

בריסל. לויט די נייסטע מעל־דונגען וועט דער געוועזענער בעל־גישער אויסערן מיניסטער ספּאַק בילדן דעם בעלגישן מיניסטארן קאַבינעט.

לויט ספּאַקיס א דערקלערונג, וועט דער קאַבינעט זיין א קאָאַליציע פון אלע פּארטייען.

—o—

אנקארא. ווי ראַדיאָ אנקארא מעלדעט, האט די טערקישע רעפּוב־ליקאנישע פאָלקס פּאַרטיי געקראגן אין 16 באצירקן א מערהייט שטימען אין די פּארלאמענט וואלן.

—o—

בערלין. אין אַ מעלדונג פון דער בערלינער פּאָליציי ווערט פעסט־געשטעלט, אַז די פּראָסטיטוציע אין בערלין האַט זיך זייער פאַרגרעסערט. דער צאָל פון די פּראָסטיטואירטע פרויען און בערלין איז געשטיגן פון 714 אין מאַי אויף 1768 אין יוני. לויט דעם עלטער זיינען 80 פּראָצ. פרויען און עלטער פון 16—18, 15 פּראָצ. 18—51 יאָר אין 5 פּראָצ. אין עלטער פון 11—15 יאָר.

—o—

מאסקווע. דער פּרעמיער מי־ניסטער פון דער טשעכאסלאוואקיי, גאטוואלד, איז בראש פון א דעלע־גאציע אנגעקומען קיין מאסקווע. ביים אנקומען האט זיי באגעגנט גענעראליסימוס סטאלין און דער וויצע אויסערן מיניסטער ווישינסקי.

—o—

לאַ פּאס. אין דער רעוואלוציע, וועלכע איז פארגעקומען אין באַ־ליוויע, איז דערמארדעט געווארן דער פּרעזידענט פון דער רעפּובליק, וועלאַראָל די רעוואליוציאנערן האבן געבילדעט א נייע רעגירונג.

—o—

רוים. די איטאליענישע רע־גירונג איז אָפיציעל איינגעלאַדן

מיר זוכן קרובים

דוד און מאיר נענדלער פון לוניניעץ פוילן איצט פערגוואַלד ביי מינכען אונררא טים 106, קעגמיוקי גאַס 14 זוכן קרובים און באַקאַנטע.

דוד שוכהענדלער! Toronto- Canada, איר ווערט געזוכט דורך אייער שוועסטערס דינהיס זון אפרים צוקער, געב. אין פולאוו ביי לעוואַרטאוו, לובלינער גובערניע, געפינט זיך יעצט אין בייערן ביי מינכען, אונררא טעאם נר. 106.

California — Los Angelos 1329 Kenistu awe. Dorfman Jos S. איר ווערט געזוכט דורך אפרים דער זון פון אהרן צוקער, געבוירן אין פולאוו, פוילן — לייב דארפמאנס שוואגער, געפינט זיך יעצט אין בייערן ביי מינכען, אונררא טפאם נר. 106.

גרשון זאפראן פון מאניעוויטש זוכט זיינע ברידער און פריינט אדרעס: לאַגער פערנ־וואַלד, ניו־יאָרק 2.

ברוך־דוד זילבערבערג פון בענדזין און דוד פינקלער פון סלאווקוב ווערט געזוכט דורך פאמיליע בלאדע.

ראזע פערלשטיין געב. אין גאווירטארג פוילן, ווערט געזוכט דורך איר קוזין מיכאל ריגער וועלכער געפינט זיך אין עסטרייך באד־יישל, האטעל גאלדענעס־קראנץ. וועגן גענויע אינפארמאציעס זיך ווענדן צו א. מילער לאגער פערגוואלד אינדיאנא גאס נר. 24.

סאניע גאלדבערג פון דער היים מירבוך נעב. אין פילווישאק ליטע לעצטנס געוווינט אין קאוונע ווערט געזוכט דורך איר שווע־גערן עטל שטיינבאך פון קאוונע.

שרייבער לייזער געב. אין רוטקי ביי לעמ־בערג ווערט געזוכט דורך זיין קוזין גרייף ישראל.

ראזע גרייף געב. אין לוצקי ווערט געזוכט דורך איר ברודער גרייף ישראל.

סרוליק מיליך פון לאדז ווערט געזוכט דורך זיין ברודער אברהם מיליך.

תנחום קאדער געב. אין גריצע לעצטנס גע־וועז אין רוסלאנד קאמי א. ס. ס. ר. ווערט געזוכט דורך זיינע ברידער משה, שמחה און האצקל קאדער פון גריצע.

די ברידער משה, שמחה און האצקל קא־דער פון גריצע, זוכן: עלטערן, ברידער און שוועסטער.

קירשענבאום חיים־הערש פון אלקוש ווערט געזוכט דורך זיין קוזינע קירשענבאַום דארא פון בענדזין.

יעקב ווילאנאוו פון ווארשע ווערט געזוכט דורך זיין מוטערס קוזינע העניע סטודניק.

פראדל קאדער פון דער היים קולאטניק, ביז 1942 יאר זיך געפונען אין פשיסבע, ווערט געזוכט דורך איר מאן משה קאדער פון גריצע.

דר׳ יוניא קאדער געב. 1931 און נתן קאדער געב. אין 1935 ווערן געזוכט דורך זייער פאטער משה קאדער פון גריצע.

חיה זאבלאצקע פון דער היים מעיעראוויץ גיט צוּוויסן איר קוזינע ליזע דושיץ אין קאנסטאנץ, אז זי געפינט זיך מיט מאן און קינד אין לאגער פערגוואלד אונררא טים 106 ביי מינכען.

גמאך אליק געב. ווישאגרוד פוילן זוכט קרובים.

מאניוסיא פון דער היים קאטקאווסקא געב. אין ווארשע, אין 1938 יאר אוועק נאך מעקסיקע ווערט געזוכט דורך גמאך אליק געב. ווישאגרוד פוילן.

קרינסקי אברהם געב. אין קרינקי פוילן לעצטנס געוועזן אין רוסלאנד סווערדלאווסק ווערט געזוכט דורך זיין ברודער קרינסקי יצחק פון קרינקי.

שרה לישה דארף זיך געפינען אין דער אמעריקאנער זאנע ווערט געזוכט דורך איר קוזין י. גערשאן 78—139 35 ארע. פלוסינג ניו־יארק. וועגן גענויע אינפארמאציעס זיך ווענדן אין פערגוואלד פלארידא גאס 20 ביי בראטען לייזער.

קאסטלער איוועלרי צאַ־אוועגוע לאס־אנד עלאס קאליפארניא ווערט געזוכט דורך בצלאל און שמואל בערגעמאן געב. אין קאזעניץ פוילן.

אַן אַמעריקאַנער מאַיאָר אַרמור טעראו זוכט זיינע קרובים פון שטאָט קלעצק־פוילן זייער נאָמען טאראביז געוועזן קלעצקער בירגערמייסטער. שרייבן מינכען; מאַלקירכענ־שטראַסע 82 . וו. 4 שערטאָק. אַלע קלעצקער יידן, קאָנען זיך צו אים ווענדן נאָך הילף.

בערטע האַרנאָווסקאַ מיט מאַן אין אַמע־ריקע, און שמואל שוואַרץ וועלכער איז אין 1920 יאָר אַוועק נאָך אַמעריקע, ווערן געזוכט דורך האָהענשטיין שרה פארהייראַט פון קאָלאָמייא איצט אין לייפּהיים בלאָק 28.

לעאָ שיץ פון לעמבערג, וועלכער איז אַרויס־געפאָרן אין 1938 יאָר פון ווין קיין אמעריקע ניו־יאָרק און מוניע טינטער וועלכער איז ארויסגעפאָרן פון זלאָציוּוו קיין א״י, ווערן געזוכט דורך צעצילאַ ווייסאָפּט פארהייראַט סטריטקער מיט קינדער יעקב און עמונד פון זבאַראַז.

רבקה שעף פון קוטטי ביי קאָלאָמייא איצט ד. פּ. לייפּהיים אונרראַ טעאַם 165 בלאָק 70—28 זוכט קרובם.

פישל פעלזענשטיין פון פּעצעניזען ביי קאָלאָמיי איצט ד. פּ. לייפּהיים אונררא טעאַם 165 בלאָק 70—28 זוכט קרובים און באַקאַנטע.

וואַססער שמעון פון ראָוונע איצט ד. פּ. לייפּהיים אונרראַ טעאַם 165 בלאָק 70 28 זוכט קרובים און באַקאַנטע.

האָלצער ראָזע, שמואל, און טאָכטער צילאַ פון זוראוונא פוילן איצט ד. פּ. לייפּהיים אונרראַ טעאַם 165, בלאָק 14—28 זוכן קרובים און באַקאַנטע.

נתן פּיקהאָלץ, פרוי און קינדער געוו. אין קראָקע, אַרויסגעפירט פון טאַרנאָפּאָלער גע־גנט דורך די רוסן קיין סיביר, ווערט געזוכט דורך זיין שוועסטער זון לעאָן (אריה) לינדען.

בעטי ווייגגארטן די טאָכטער פון העגאַך און חיה ווייגגארטן ווערט געזוכט דורך יהושע אורבאך און עלטערן.

הירשמאַן לעאָן געב. אין טאַרנאָפּאָל לעצטנס אין דער רוסישער אַרמיי ווערט געזוכט דורך זיין שוועסטער און שוואָגער חיה אריה לינדען פון זבאראש.

לינדען יוסף געב. אין זבאראש פוילן לעצנס געוועז אין רוסלאַנד אויף אוראַל ווערט געזוכט דורך זיין ברודער לינדען אריה (לעאָן) פון זבאראש.

יצחק גראסמאן זון פון לייזער גראָסמאן געב. אין ליפסק ביי ראַדאָם אַרויסגעוואנדערט פון סאַראַטאָוו רוסלאנד, קיין קאַנאַדע אין יאָר 1921 ווערט געזוכט דורך שרה־רייזל גראָסמאַן פארהייראט ווייצלאנד, וווינט און פערגוואלד ביים מינכען. אונררא טום 106,

פארלוירענע ד. פּ. קארטן

און באַקאַנטע.

יצחק גראססמאַן זון פון לייזער גראָסמאַן געב. אין ליפסק ביי ראַדאָם אַרויסגעוואַנדערט פון סאַראַמאָוו רוסלאַנד, קיין קאַנאַדע אין יאָר 1921 ווערט געזוכט דורך שרה־רייזל גראָסמאַן פארהייראט ווייצלאנד, וווינט און פערנוואלד ביים מינכען. אונרראַ טים 106.

נתן פיקהאָלץ, פרוי און קינדער געוו. אין קראָקע, אַרויסגעפירט פון מאַרגאָפאָלער געגנט דורך די רוסן קיין סיביר, ווערט געזוכט דורך זיין שוועסטער זון לעאָן (אריה) לינדען.

בעטי וויינגארטן די טאָכטער פון הענאַך און חיה וויינגארטן ווערט געזוכט דורך יהושע אורבאך און עלטערן.

יצחק פון קרינקי.

שרה לישה דארף זיך געפינען אין דער אמעריקאנער זאנע ווערט געזוכט דורך איר קוזין י. נערשאן 78—139 35 ארע. פלוסינג ניו־יארק. וועגן גענויע אינפארמאציעס זיך ווענדן אין פערנוואלד פלארידא גאס 20 ביי בראטען לייזער.

בערג ווערט געזוכט דורך זיין קוזין גרייף ישראל.

ראזע גרייף געב. אין לוצקי ווערט געזוכט דורך איר ברודער גרייף ישראל.

סרוליק מיליך פון לאדז ווערט געזוכט דורך זיין ברודער אברהם מיליך.

נאציע אנגעקומען קיין מאסקווע. ביים אנקומען האט זיי באגעגנט גענעראליסימוס סטאלין און דער וויצע אויסערן מיניסטער ווישינסקי.

—o—

לאַ פאס. אין דער רעוואלוציע, וועלכע איז פארגעקומען אין באַליוויע, איז דערמארדעט געווארן דער פרעזידענט פון דער רעפובליק. וועלאַראָל די רעוואליוציאנערן האבן געבילדעט א נייע רעגירונג.

—o—

רוים. די איטאליענישע רעגירונג איז אָפיציעל איינגעלאַדן געוואָרן אַנטייל צונעמען אין דער פרידנס קאָנפערענץ. דער פאָרזיצער פון דער איטאַליענישער דעלעגאַציע וועט זיין דער פרעמיער מיניסטער דע גאַספערי.

מילאנא. אין מילאַן איז פאָרגעקומען א גרויסע ארבעטער דעמאָנסטראַציע. פיל ארבעטער זיינען אַרעסטירט געוואָרן.

—o—

באָמביי. א האלבער מיליאָן ארבעטער האָבן דערקלערט אַן איינטאָגיקן סאָלידאַריטעט שטרייק מיט די שטרייקנדע פאָסט און טעלעגראַף אַרבעטער.

—o—

רוים. דער גענעראל דירעקטאָר פון אונרראַ, לא גוארדיא איז אויפגענומען געוואָרן פון איטאליענישן פרעמיער מיניסטער דע גאספערי און פון פויפסט.

—o—

מינכען. די מיליטער רעגירונג אין בייערן האט פאנאנדערגעלאזן און דערקלערט פאר אומלעגאל דעם „פארבאנד פון פוילישע פאליטישע פארפאלגטע“.

—o—

לאנדאן. נאעל בעקער האט דערקלערט אין אונטער הויז, אז מען מוז וואס שנעלער אפשליסן א פרידנס אפמאך מיט עסטרייך.

—o—

בריסעל. דער בעלגישער פרינץ רעגענט האט דערקלערט, אז ביז זונטוג דעם 28 יולי מוז געבילדעט ווערן א רעגירונג, אויב מען וויל, אז בעלגיע זאָל אנטיילנעמען אין דער פרידנס קאנפערענץ, וועלכע קומט פאר דעם 29 יולי אין פאריז.

❤ גראטולאציעס

לדבורה ודוד רוסקין

ברכת מזל־טוב לבבית להולדת בנם בכורם

מורי ביתהס' „תרבות“ בפרנולד
תברי הסוכנות.
ועדת ההורים.

רבקה און ירמיהו שולמאן
צום געבורט פון זייער זונעלע שמעון ווינטשט א הערצליכן מזל טוב
שמואל בארישניקאָוו.

לדבורה ודוד רוסקין
ברכת מזל־טוב לבבית להולדת בנם בכורם
פלונת הרצליה.

פארלוירענע ד. פ. קארטן

גימליץ מערע	וווינט קענטוקי	נר. 9 ד. פ. קארטע	058405
גימליץ גיסמאן	„ „	„ „ „ „ „	058321
איצקאוויץ מענדל	„ אנדיאנא	„ 3 „ „ „	059460
ווייסמאן טוסיא	„ ניו־יערסי	„ 52 „ „ „	060856
לוין באריס	„ קענטוקי	„ 4 „ „ „	11357994
שווארץ טיבאק	„ פלארידא	„ 20 „ „ „	060637
שווארץ מיקלאש	„ „	„ „ „ „ „	060322
גרינבלאם אברהם	„ אינדיאנא	„ 8 „ „ „	059940
„ חיה	„ „	„ 8 „ „ „	060254
„ מאטל	„ „	„ 8 „ „ „	060257
הערמאן חיים	„ ניו־יערסי	„ 1 „ „ „	059443
אבראהאם לאאורא	„ ניו־יערסי	„ 48 „ „ „	061475
ליפשיץ רבקה	„ „	„ 46 „ „ „	061293
שטיין גוסטאוו	„ סאנאטאריום דארפען	„ „ „	59261

שטיין גוסטאוו האט פארלוירן די ד. פ. קארטע נר. 59261 און נאך אנדערע דאקומענטן. דער ערנטליכער געפינער וועט פארן אומקערן די דאזיקע דאקומענטן אנשטענדיק באלוינט ווערן. דער אויבן דערמאנטער געפינט זיך אין סאנאטאריום דארפען.

מעלדונג פון סוכנות

די אונטנדערמאנטע פערזאנען ווערן דרינגנד געבעטן זיך מעלדן אין ארץ־ישראל אמט אין מינכן מעלשטראססע 18.

1. Altman Dwojra un Josef
2. Baranow. [Cwi
3. Goldberg Margot
4. Kranz Emma Rosen
5. Kozlowski Hies
6. Lieberman Szandla
7. Petersilska Josepina
8. Smolizanski Bernard
9. Szarf Ephraim
10. Wildman Bluma
11. Wiener Josef — Israel
12. Zavat Haib
13. Abt Frieda
14. Weinberg Horst.

עס איז פרידן, עס ווערט פיל געבויט, לערן א פאך!

פארשרייב זיך אויף די בוי קורסן!!!

Arojsgegebn fun a redakcje kolegje. UNRRA Team 106, Föhrenwald baj München. Druk: Georg Schwankl,, Buchdruckerei, Wolfratshausen.